

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

WICEPREZES

KRG.410.1.3.2026

**Pan
Miłosz Motyka
Minister Energii
Ministerstwo Energii
ul. Przemysłowa 26
00-450 Warszawa**

Wystąpienie pokontrolne

**P/26/001 Wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części
47 - Energia i w części 48 - Gospodarka surowcami
energetycznymi**

Treść wystąpienia zmieniona uchwałą Nr 44/26 Kolegium Najwyższej Izby
Kontroli z dnia 3 czerwca 2026 r. w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia
pokontrolnego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana

Ministerstwo Energii, ul. Przemysłowa 26, 00-450 Warszawa.

Ministerstwo Energii¹ zostało utworzone z dniem 21 sierpnia 2025 r. w wyniku przekształcenia Ministerstwa Przemysłu² na mocy rozporządzenia³ Rady Ministrów z 18 sierpnia 2025 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii.

Kierownik jednostki kontrolowanej

Miłosz Motyka, Minister Energii, od 24 lipca 2025 r., dysponent środków budżetowych w częściach 47 - Energia i 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi.

Wcześniej, w okresie objętym kontrolą:

- dysponentem środków budżetowych w części 47 - Energia, w okresie od 1 stycznia do 23 lipca 2025 r. był Minister Klimatu i Środowiska Paulina Hennig-Kloska;
- dysponentem środków budżetowych w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi w okresie od 1 stycznia do 23 lipca 2025 r. był Minister Przemysłu Marzena Czarnecka.

Okres objęty kontrolą

Rok 2025 r. oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2025.

Podstawa prawna podjęcia kontroli

Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli Departament Rozwoju i Gospodarki.

¹ Dalej także: ME.

² Dalej także: MP.

³ Dz. U. poz. 1141. Dalej: rozporządzenie w sprawie utworzenia ME.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 ze zm. Dalej: ustawa o NIK.

Kontrolerzy

1. Halina Jabłonowska, specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KRG/26/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.
2. Adam Kazimierczuk, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KRG/25/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.
3. Jakub Wolff, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KRG/27/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.
4. Mirosław Wójtowicz, główny specjalista kp., upoważnienie do kontroli nr KRG/24/2026 z dnia 8 stycznia 2026 r.
5. Paweł Hydzik, doradca ekonomiczny kp., upoważnienie do kontroli nr KRG/62/2026 z dnia 23 lutego 2026 r.

(akta kontroli str. 1-10)

II. Zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2025 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 47 - Energia i 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi oraz ocena wykonania planu finansowego dysponenta III stopnia funkcjonującego w ramach tych części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2025 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵, w tym nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych lub ufp.

III. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 47 - Energia w zakresie realizowanym przez Ministra Energii.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, w zakresie realizowanym przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Część 47 - Energia

Wydatki z budżetu państwa poniesione w części 47 - Energia, której dysponentem był Minister Energii zostały dokonane w sposób legalny i celowy, zapewniając realizację zadań dysponenta oraz funkcjonowanie Ministerstwa na poziomie operacyjnym.

Kontrola wybranych wydatków w kwocie 6798,9 tys. zł, która stanowiła 19,1% ogółu wydatków (35 629,2 tys. zł) zrealizowanych w części 47 - Energia, wykazała, że środki wydatkowano z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych, za wyjątkiem części kosztów użytkowania samochodów służbowych. Zapewniono udzielanie zamówień publicznych z zachowaniem zasad określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych⁷ oraz regulacjach wewnętrznych obowiązujących w Ministerstwie Energii.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na ocenę ogólną i dotyczyły:

- niegospodarnego zarządzania środkami transportu poprzez powierzanie pracownikom samochodów służbowych do użytkowania służbowego i prywatnego oraz przyznania tym pracownikom ryczałtów na jazdy lokalne na zasadach stosowanych przy wykorzystywaniu przez pracowników samochodów prywatnych do celów służbowych, oraz nierzetelnym ustalaniu wysokości ryczałtów;
- niedokonania blokady niewykorzystanych środków budżetowych.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sporządzone przez jednostkę roczne sprawozdania budżetowe za 2025 r. oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2025 r.

Dysponent części 47 – Energia sprawował nadzór i kontrolę, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych.

Część 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi

Wydatki z budżetu państwa poniesione w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, której dysponentem był Minister Energii, zostały dokonane w sposób legalny i celowy,

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

⁷ Dz. U z 2024 r. poz. 1320, ze zm. Dalej także: ustawa Pzp.

zapewniając realizację zadań dysponenta oraz funkcjonowanie Ministerstwa na poziomie operacyjnym.

Kontrola wybranych wydatków w kwocie 1 330 130,9 tys. zł, która stanowiła 38,7% ogółu wydatków (3 435 067,9 tys. zł) zrealizowanych w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, wykazała, że środki wydatkowano z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych, za wyjątkiem części kosztów użytkowania samochodów służbowych. Zapewniono udzielanie zamówień publicznych z zachowaniem zasad określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych oraz regulacjach wewnętrznych obowiązujących w Ministerstwie Energii.

Stwierdzone nieprawidłowości nie miały wpływu na ocenę ogólną i dotyczyły:

- niegospodarnego zarządzania środkami transportu poprzez powierzanie pracownikom samochodów służbowych do użytkowania służbowego i prywatnego oraz przyznania tym pracownikom ryczałtów na jazdy lokalne na zasadach stosowanych przy wykorzystywaniu przez pracowników samochodów prywatnych do celów służbowych, oraz nierzetelnym ustalaniu wysokości ryczałtów;
- zbyt późne podejmowanie decyzji w sprawie blokowania środków budżetowych pochodzących z rezerwy celowej, w związku z nierealizowaniem lub ograniczeniem realizacji zadań.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała sporządzone przez jednostkę roczne sprawozdania budżetowe za 2025 r. oraz sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2025 r.

Dysponent części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi sprawował nadzór i kontrolę, o którym mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych, w tym w nadzorowanym Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Promieniotwórczych w Otwocku⁸. NIK dostrzega konieczność kontynuacji działań zmierzających do wyegzekwowania pełnej realizacji wniosków sformułowanych po kontroli tej jednostki.

Analiza wydatków realizowanych w ramach części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, dotyczących wsparcia dla górnictwa węgla kamiennego w kwocie 3 156 258 tys. zł wskazuje, iż zadania finansowane były również ze środków nie wskazanych w ustawie budżetowej, nie podlegających – tak jak dotacje – zasadzie roczności i szczególnej formie nadzoru i kontroli. Między innymi, Polska Grupa Górnicza S.A.⁹ na pokrycie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych zakładów górniczych w lutym, marcu i kwietniu otrzymała 1 239 520 tys. zł w formie dotacji, wyczerpując środki zaplanowane na rok 2025 r., a następnie otrzymała w kwietniu i lipcu 2025 r. odpowiednio 1 586 592 tys. zł i 2 696 321,8 tys. zł, jako opłacenie podwyższenia kapitału zakładowego w formie skarbowych papierów wartościowych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Aktywów Państwowych z 3 lutego 2022 r. w sprawie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych¹⁰ oraz wytycznymi Ministra Aktywów

⁸ Dalej: ZUOP.

⁹ Dalej także: PGG S.A.

¹⁰ Dz. U z 2023 r. poz. 1128.

Państwowych dotyczącymi dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych¹¹, wysokość i terminy przekazywanych środków w formie dotacji powinny być adekwatne do bieżących potrzeb płynnościowych jednostek, w których redukowane są zdolności produkcyjne. Środki dotacji budżetowej PGG S.A. otrzymywała z góry w transzach miesięcznych na podstawie składanych wniosków, których wielkość po zakończeniu miesiąca podlegała weryfikacji oraz potencjalnej korekcie. W przypadku dopłaty w formie podwyższenia kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego skarbowymi papierami wartościowymi podstawą udzielenia pomocy publicznej była umowa o podwyższeniu kapitału zakładowego, zawarta między Ministrem a przedsiębiorstwem górniczym, która zgodnie z ww. rozporządzeniem określała m.in.: szczegółowe przeznaczenie przyznanych skarbowych papierów wartościowych, wartość przekazanych skarbowych papierów wartościowych, termin i sposób rozliczenia skarbowych papierów wartościowych oraz monitoring i tryb kontroli wykorzystania skarbowych papierów wartościowych. Rozporządzenie nie reguluje kwestii co do terminów opłacenia podwyższanego kapitału. Zatem terminy przekazania środków dokapitalizowania nie były ściśle uzależnione od potrzeb płynnościowych zakładów górniczych.

Przekazanie całości zaplanowanych środków na dopłaty w formie dotacji w pierwszych miesiącach roku, a następnie skarbowych papierów wartościowych w kwietniu i lipcu rozliczanych do końca roku, z możliwością przeniesienia rozliczenia również na rok następny, generuje koszty dla finansów publicznych wyższe od kosztów ponoszonych przy wsparciu udzielanym w formie dotacji budżetowych, które są uzależnione od bieżących potrzeb płynnościowych zakładów górniczych.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹² kontrolowanej działalności

A. Część 47 - Energia

W okresie od 1 stycznia 2025 r. do 23 lipca 2025 r. dysponentem środków części 47 - Energia był Minister Klimatu i Środowiska¹³. Na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Energii¹⁴, Minister Energii z dniem 24 lipca 2025 r. został dysponentem części 47 – Energia, a obsługę Ministra w zakresie działu administracji rządowej Energia zapewniało Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Następnie, na podstawie rozporządzenia w sprawie utworzenia ME, komórki organizacyjne MKiŚ obsługujące

¹¹ Wytyczne zatwierdzone przez Ministra Aktywów Państwowych stanowią uzupełnienie do obowiązujących przepisów tj.: ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego (Dz. U. z 2019 r., poz. 1821 t.j. z 2021 r. poz. 2071, z 2022 r. poz. 241) oraz rozporządzenia Ministra Aktywów Państwowych z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych (Dz.U. z 2022 r. poz. 264), których celem było: uszczegółowienie zasad i warunków udzielania pomocy określonych w wyżej wymienionych aktach prawnych, usprawnienie procesu obiegu dokumentów i procedur związanych z wnioskowaniem i rozliczaniem przez beneficjentów systemu wsparcia środków pochodzących z budżetu państwa na finansowanie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych.

¹² Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych przedstawionych w kolejnych punktach niniejszego rozdziału wystąpienia pokontrolnego. Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę cząstkową jako ocenę pozytywną albo ocenę negatywną. Jeśli nie zostały spełnione warunki do sformułowania oceny pozytywnej bądź negatywnej, Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę w formie opisowej.

¹³ Dalej także: MKiŚ.

¹⁴ Dz. U. poz. 1206. Dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Energii.

sprawy części 47 - Energia (oraz ich pracownicy) z dniem 21 sierpnia 2025 r. zostały włączone do Ministerstwa Energii. Przejęcie zadań, majątku i spraw pracowniczych obsługujących część 47- Energia odbyło się ze skutkiem od dnia 21 sierpnia 2025 r., w związku z tym wydatki realizowane w okresie od 1 stycznia do 20 sierpnia 2025 r. zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych MKiŚ, a dowody księgowe dokumentujące ich poniesienie pozostały w zasobach MKiŚ. W księgach rachunkowych ME wydatki części 47 - Energia były ewidencjonowane od dnia 21 sierpnia 2025 r. Obroty w zakresie umożliwiającym sporządzanie sprawozdań budżetowych, tj. plan, zaangażowanie i wykonanie wydatków przez MKiŚ, zostały przekazane do ME i ujęte w księgach rachunkowych, odpowiednio na kontach bilansowych i pozabilansowych.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii z dniem następnym po jego ogłoszeniu (publikacja Dziennika Ustaw w dniu 20 sierpnia 2025 r.), komórki organizacyjne ME funkcjonowały w różnych lokalizacjach i obiektach zarządzanych przez różne podmioty, co nie sprzyjało sprawnemu zorganizowaniu pracy tego Ministerstwa. Ponadto, z wyjaśnień Ministra Energii wynika, że w związku z przeniesieniem z MKiŚ do ME komórek organizacyjnych, pracowników oraz zadań realizowanych w ramach części 47 Energia, Ministrowie nie zawarli formalnego porozumienia określającego zasady i terminy przekazania zadań. Przekazywanie dokumentów, w tym dokumentacji pracowniczej, kartotek wynagrodzeń i kartotek zasiłkowych, oraz składników majątkowych, odbywało się sukcesywnie do 31 grudnia 2025 r., na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych.

NIK wskazuje, że niedoprecyzowanie regulacji prawnych oraz praktyka zmian organizacyjnych tej skali w trakcie miesiąca (okresu sprawozdawczego), generuje ryzyka wystąpienia istotnych nieprawidłowości oraz dezorganizuje pracę urzędów obsługujących dysponenta. Główne problemy przy zmianie dysponenta wynikały z braku możliwości wcześniejszego zaplanowania i przygotowania reorganizacji oraz jasnych ujednoliconych procedur w zakresie przenoszenia środków budżetowych, składników majątkowych oraz pracowników pomiędzy ministerstwami. Ponadto, z dowodów i wyjaśnień uzyskanych w trakcie kontroli budżetowej przeprowadzonej przez NIK w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, wynika że w dniu 18 sierpnia 2025 r., tj. trzy dni przed utworzeniem ME, Główna Księgowa Resortu MKiŚ przeksięgowała z części 47 - Energia do części 51 - Klimat zaległości w wysokości 18 859 tys. zł, wynikające z realizacji przez MKiŚ projektów w ramach POIiŚ¹⁵. Należności te zostały przejęte przez Ministra Klimatu i Środowiska w 2020 r. od Ministra Aktywów Państwowych i były wykazywane w części 47 – Energia.

(akta kontroli, str. 302-305 folder MW, 412-499, 818-819)

1. Wydatki

1.1. Wydatki budżetu państwa

Plan wydatków części 47 - Energia według ustawy budżetowej wynosił 36 577 tys. zł. W wyniku zmian dokonanych w ciągu roku plan zwiększono do 38 800 tys. zł. Wydatki budżetu państwa

¹⁵ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, działanie 9.4 „Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych”, priorytet IX.

w 2025 r. w części 47 – Energia zostały zrealizowane w kwocie 35 629,2 tys. zł, co stanowiło 91,8% planu po zmianach.

Wykonanie wydatków w 2025 r. stanowiło 1,7% wobec wykonania w 2024 r. (w kwocie 2 075 344,1 tys. zł). Wysokość poniesionych wydatków rok do roku jest nieporównywalna, ponieważ w 2024 r. 95,6% stanowiły wydatki związane z pokryciem kosztów interwencyjnego zakupu węgla kamiennego, zleconego przez Prezesa Rady Ministrów podmiotom rynkowym.

Realizacja wydatków według grup ekonomicznych w części 47 - Energia, w 2025 r. była następująca: świadczenia na rzecz osób fizycznych 38,2 tys. zł (56,7% planu), wydatki bieżące jednostek budżetowych 35 262 tys. zł (92% planu), wydatki majątkowe 329 tys. zł (85,7% planu). W ramach części 47 - Energia w 2025 r. nie udzielano dotacji.

W części 47 wydatki (35 629,2 tys. zł) w 99,8% poniesiono w ramach działu 750 Administracja publiczna. Największy udział - 63,6% (19 438,1 tys. zł) miały wydatki na wynagrodzenia pracowników i pochodne od tych wynagrodzeń, 16% zakup usług pozostałych (5707,5 tys. zł), 6,3% składki do organizacji międzynarodowych (2248,6 tys. zł). Pozostałe 14,1% dotyczyło różnych rodzajów wydatków bieżących i majątkowych (8235 tys. zł).

W poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej zrealizowane wydatki nie odbiegały w sposób istotny od wielkości planowanych, za wyjątkiem usług remontowych, gdzie z planu po zmianach¹⁶ w wysokości 937,4 tys. zł wydatkowano 95,1 tys. zł, tj. 10,1%. Z wyjaśnień Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego ME¹⁷ wynika, że przyczyną utrudnionej realizacji wydatków, dla których środki zaplanowano w paragrafie 4270, były zmiany organizacyjne związane z utworzeniem nowego ministerstwa oraz przenoszeniem pracowników do innych lokalizacji, w tym lokalizacji tymczasowych. Z wyjaśnień tych wynika, że pracownicy zostali przeniesieni z siedziby Ministerstwa Klimatu i Środowiska do obiektów będących w dyspozycji ME, których stan techniczny mógł generować konieczność przeprowadzenia prac serwisowych, naprawczych, konserwacyjnych, remontowych i adaptacyjnych. W związku z tym, w paragrafie 4270 pozostawały środki jako zabezpieczenie nieprzewidzianych potrzeb remontowych. Środki te nie zostały wykorzystane w 2025 r. W dniu 30 grudnia 2025 r. Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego złożył wniosek o dokonanie blokady niewydatkowanych środków. Według wyjaśnień Dyrektora DBiF¹⁸, ze względu na termin złożenia wniosku oraz ograniczenia techniczne w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR w dniu 31 grudnia 2025 r., procedura blokady nie została sfinalizowana do końca 2025 r.

NIK uwzględniając wyjaśnienia Dyrektora DBiF¹⁹ oraz wielkość planowanych i niewykorzystanych środków (842,3 tys. zł) wskazuje, że procesy związane z wykonywaniem remontów, co do zasady charakteryzuje długi termin przygotowania i realizacji zadań (proces szacowania, udzielenia zamówienia i realizacja). Zatem trudno uznać za prawidłowe utrzymywanie ww. kwoty środków na nieprzewidziane potrzeby remontowe i wnioskowanie o ich zablokowanie dopiero 30 grudnia

¹⁶ Według ustawy budżetowej na 2025 r. plan wynosił 76 tys. zł. W ciągu roku plan zwiększono, który na 10 września 2025 r. (po wejściu w życie regulaminu organizacyjnego ME) wyniósł 1437,4 tys. zł, a następnie dwukrotnie zmniejszono do ostatecznego poziomu 937,4 tys. zł (na 30 listopada 2025 r.).

¹⁷ Pismo z dnia 25 marca 2026 r.

¹⁸ E-mail z dnia 1 kwietnia 2026 r.

¹⁹ Tamże.

2025 r. W tym zakresie NIK sformułowała nieprawidłowość.

(akta kontroli, str. 190-196, 952-955, 966-967)

Zwiększenie wydatków w części 47 - Energia ze środków rezerw celowych

W 2025 r. plan wydatków dysponenta części 47 zwiększono środkami z rezerw celowych na podstawie art. 154 ust. 1 ustawy o finansach publicznych o kwotę 3313,3 tys. zł, które w wyniku korekty zmniejszono o 1090 tys. zł. Rezerwy celowe uruchomiono z przeznaczeniem na:

- przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r. (rezerwa w poz. 62, uruchomiona ośmioma decyzjami w łącznej kwocie 1282,5 tys. zł, a po korektach zmniejszających - ostatecznie w łącznej kwocie 1017,5 tys. zł²⁰),
- sfinansowanie dodatków służby cywilnej wraz z pochodnymi dla urzędników zatrudnionych w MKiŚ i ME, którzy uzyskali mianowanie w grudniu 2024 r. i w grudniu 2025 r. (rezerwa w poz. 20, uruchomiona dwiema decyzjami w łącznej kwocie 38,3 tys. zł),
- sfinansowanie nowego zadania polegającego na wsparciu finansowym przez Polskę programu Międzynarodowej Agencji Energetycznej (IEA) na rzecz Ukrainy pn. IEA Ukraine Country Programme (rezerwa w poz. 56, uruchomiona jedną decyzją w kwocie 868,5 tys. zł),
- sfinansowanie zadania pn.: „Wsparcie procesu negocjacyjnego oraz realizacja zadań związanych z wypełnieniem obowiązków wynikających z porozumień międzynarodowych oraz współpracy międzynarodowej”, przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (rezerwa w poz. 59, uruchomiona dwiema decyzjami w łącznej kwocie 1124 tys. zł, a po korektach zmniejszających – ostatecznie w łącznej kwocie 298,7 tys. zł²¹).

Dysponent części 47 – Energia w siedmiu z 13 decyzji wystąpił do Ministra Finansów²² z wnioskami o korekty decyzji²³ przyznających wsparcie z rezerw celowych, w związku z niepełnym ich wykorzystaniem lub brakiem możliwości wydatkowania środków przez ME dla zadań, które realizowane były w ramach MKiŚ. Ze skorygowanej kwoty przyznanych rezerw celowych (2223 tys. zł), wydatkowano 2038,1 tys. zł, tj. 91,7%. Niewydatkowanie środków w wysokości 184,9 tys. zł wynikało z niższych kosztów niż planowane, które związane były ze sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie UE, w I połowie 2025 r., w tym kosztów delegacji zagranicznych oraz kosztów wynagrodzeń członków korpusu służby cywilnej. Środki te były przyznane Ministrowi Klimatu i Środowiska i nie zostały wykorzystane w czasie, gdy był on dysponentem części 47. W związku z powyższym Minister Energii w dniu 24 października 2025 r.

²⁰ Decyzje zmniejszające środki z rezerwy celowej w poz.62: MF/WM8.4143.3.12.2025.MF.12.K01 z dnia 21 marca 2025 r. na kwotę 5,8 tys. zł, MF/WM8.4143.3.91.2025.MF.112.K01 z dnia 27 marca 2025 r. na kwotę 210,1 tys. zł, MF/WM8.4143.3.305.2025.MF.1156.K01 z dnia 20 maja 2025 r. na kwotę 9 tys. zł, MF/WM8.4143.3.200.2025.MF.725.K01 z dnia 22 maja 2025 r. na kwotę 9,28 zł, MF/WM8.4143.3.91.2025.MF.112.K01 z dnia 9 czerwca 2025 r. na kwotę 34,7 tys. zł, MF/WM8.4143.3.367.2025.MF.1457.K01 z dnia 23 września 2025 r. na kwotę 5,3 tys. zł.

²¹ Decyzje zmniejszające środki z rezerwy celowej w poz.59: MF/FG2.4143.3.18.2025.MF.418.K01 z dnia 23 października 2025 r. na kwotę 675,3 tys. zł, MF/FG2.4143.3.187.2025.MF.2746.K01 z dnia 23 października 2025 r. na kwotę 150 tys. zł.

²² Od dnia 24 lipca 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki.

²³ Wnioski o zmniejszenie środków z rezerw celowych: 47.4143.2.2.2025.WKMF-A z dnia 14 marca 2025 r. na kwotę 210,1 tys. zł, 47.4143.2.4.2025.WKMF-A z dnia 17 marca 2025 r. na kwotę 5,8 tys. zł, 47.4143.2.6.2025.WKMF-A z dnia 11 maja 2025 r. na kwotę 9,28 zł, 47.4143.2.8.2025.WKMF-A z dnia 13 maja 2025 r. na kwotę 9 tys. zł, 47.4143.2.10.2025.WKMF-A z dnia 2 czerwca 2025 r. na kwotę 34,7 tys. zł, 47.4143.2.12.2025.WKMF-A z dnia 1 lipca 2025 r. na kwotę 5,3 tys. zł, 47.4143.2.18.2025.WKMF-A z dnia 10 października 2025 r. na kwotę 150 tys. zł, 47.4143.2.17.2025.WKMF-A z dnia 10 października 2025 r. na kwotę 675,3 tys. zł.

podjął decyzję²⁴ o zablokowaniu środków w poz. 62 na kwotę 168,9 tys. zł oraz w dniu 2 grudnia 2025 r. podjął decyzję²⁵ o zablokowaniu środków w poz. 20 na kwotę 16 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto pięć wybranych celowo²⁶ decyzji w łącznej kwocie 1416,1 tys. zł (42,7% środków przekazanych z rezerw celowych budżetu państwa), z przeznaczeniem na sfinansowanie:

- zadania pn.: „Wsparcie procesu negocjacyjnego oraz realizacja zadań związanych z wypełnieniem obowiązków wynikających z porozumień międzynarodowych oraz współpracy międzynarodowej” realizowanego przez MKiŚ, ujęte w poz. 59 rezerwy celowej i uruchomione decyzją Ministra Finansów z dnia 6 lutego 2025 r.²⁷ w kwocie 974 tys. zł oraz decyzją Ministra Finansów z dnia 30 czerwca 2025 r.²⁸ w kwocie 150 tys. zł. Minister Energii wnioskował w dniu 10 października 2025 r. o zmniejszenie kwot w obu powyższych decyzjach o kwoty odpowiednio 637,3 tys. zł²⁹ i 150 tys. zł³⁰ ze względu na zmianę kompetencji realizowanych zadań, których podstawą była umowa zawarta pomiędzy MKiŚ i NFOŚiGW³¹, w której ME nie było stroną. Decyzjami z dnia 23 września 2024 r. Minister Finansów i Gospodarki³² zatwierdził wnioskowane zmniejszenie planu finansowego w części 47 dwiema decyzjami na łączną kwotę 787,3 tys. zł;
- zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r. Środki te zostały uruchomione decyzją Ministra Finansów z dnia 20 marca 2025 r.³³ z rezerwy celowej poz. 62 w kwocie 253,8 tys. zł. Niewykorzystane środki rezerwy w kwocie 148,2 tys. zł zostały zablokowane decyzją Ministra Energii z dnia 24 października 2025 r.³⁴;
- zadań związanych z sfinansowaniem w 2025 r. dodatków służby cywilnej oraz dodatkowego wynagrodzenia rocznego (wraz z pochodnymi) dla dwóch urzędników służby cywilnej zatrudnionych w MKiŚ³⁵ i mianowanych z dniem 1 grudnia 2024 r. Środki na te zadania w kwocie 36,7 tys. zł zostały uruchomione z rezerwy w poz. 20 decyzją Ministra Finansów w związku z wnioskiem MKiŚ z dnia 28 maja 2025 r.³⁶. Kwota rezerwy została wydatkowana w MKiŚ w 56,2%, tj. w kwocie 20,6 tys. zł do momentu przekazania części 47 do ME. Przedmiotowa decyzja dotyczyła MKiŚ, więc ME nie mogło wykorzystać tych środków ze względu na niezłożenie stosownego wniosku do Ministra Finansów i Gospodarki. W związku w powyższym zadania zostały sfinansowane ze środków ME,

²⁴ Decyzja nr 47.4143.12.5.2025.BD.

²⁵ Decyzja nr 47.4143.12.6.2025.BD.

²⁶ Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka uwzględniającej m.in. kwoty rezerw celowych i stopień ich wykorzystania.

²⁷ Decyzja nr MF/FG2.4143.3.18.2025.MF.418.

²⁸ Decyzja nr MF/FG2.4143.3.187.2025.MF.2746.

²⁹ Wniosek nr 47.4143.2.17.2025.WKMF-A. Po skorygowaniu kwota przyznanej rezerwy celowej wykorzystana przez MKiŚ wyniosła 336,7 tys. zł.

³⁰ Wniosek nr 47.4143.2.18.2025.WKMF-A. Rezerwa celowa nie została w ogóle wykorzystana, w związku z tym po korekcie kwota rezerwy została zmniejszona do zera.

³¹ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

³² Decyzja nr MF/FG2.4143.3.18.2025.MF. 418.K01 i Decyzja nr MF/FG2.4143.3.187.2025.MF.2746.K01.

³³ Decyzja nr MF/WM8.4143.3.304.2025.MF.1100.

³⁴ Decyzja nr 47.4143.12.5.2025.BD.

³⁵ Decyzja z dnia 27 czerwca 2025 r. nr MF/FG4.4143.3.148.2025.MF.2654.

³⁶ Wniosek nr 47.4143.1.26.2025.WMF-A.

a niewykorzystane środki rezerwy w kwocie 16 tys. zł zostały zablokowane decyzją Ministra Energii z dnia 2 grudnia 2025 r.;

- zadania związanego ze sfinansowaniem w 2025 r. dodatków służby cywilnej (wraz z pochodnymi) dla jednego urzędnika służby cywilnej zatrudnionego w ME i mianowanego z dniem 1 grudnia 2025 r. Środki na to zadanie w kwocie 1,5 tys. zł zostały uruchomione z rezerwy w poz. 20 decyzją³⁷ Ministra Finansów. Kwota rezerwy została wydatkowana w całości.

NIK nie wnosi uwag w zakresie prawidłowości wydatkowania przez ME środków z rezerw celowych w zakresie zbadanej próby tych wydatków.

(akta kontroli str. 302-305 folder JW, 992-999, 1067-1135)

Blokady środków budżetu państwa w części 47 - Energia

W 2025 r. na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 pkt 2 ufp w związku z brakiem możliwości wydatkowania środków przez Ministerstwo Energii w części 47 dla zadań, które realizowane były przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Minister Energii podjął trzy decyzje o blokadzie środków na wydatki w łącznej kwocie 1153,9 tys. zł. Dwie z tych decyzji dotyczyły blokowania środków przyznanych z rezerw celowych na łączną kwotę 184,9 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto wszystkie trzy decyzje Ministra Energii o zablokowaniu wydatków:

- z dnia 23 października 2025 r.³⁸ w kwocie 969 tys. zł, ponieważ dotyczyły zadania realizowanego przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Decyzja ta wynikała z wydanej przez Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej, w porozumieniu z Ministrem Finansów opinii o braku podstawy prawnej do udzielenia³⁹ dotacji celowej;
- z dnia 24 października 2025 r.⁴⁰ wydatki z rezerwy celowej poz. 62 w kwocie 168,9 tys. zł, w związku z niewykorzystaniem przez poprzedniego dysponenta części 47, tj. Ministra Klimatu i Środowiska, środków na realizację zadań związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przewodnictwa Polski w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r., kwota blokady dotyczyła w głównej mierze niższych od zaplanowanych wydatków na zagraniczne podróże służbowe;
- z dnia 2 grudnia 2025 r.⁴¹ wydatki z rezerwy celowej poz. 59 w kwocie 16 tys. zł, w związku z faktem, że zostały one przyznane poprzedniemu dysponentowi, a dotyczyły dodatków do wynagrodzenia dla dwóch urzędników służby cywilnej zatrudnionych w MKiŚ

³⁷ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.210.2025.MF.5422.

³⁸ Decyzja nr 47.4143.12.4.2025.BD. Pierwotnie decyzja o zablokowaniu środków została podjęta w ME w dniu 9 września 2025 r. (Decyzja nr 47.4143.14.1.2025.KBD), ale ze względów technicznych w systemie Trezor musiała być odblokowana i zablokowana ponownie w dniu 23 października 2025 r.

³⁹ Dotacja celowa dla Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na sfinansowanie w 2025 r. wydatków na realizację zadań wynikających z pełnienia roli Instytucji Wdrażającej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w związku z upływem okresu kwalifikowalności wydatków w tym Programie.

⁴⁰ Decyzja nr 47.4143.12.5.2025.BD. Departament Współpracy Międzynarodowej w dniu 22 września 2025 r. sporządził sprawozdania dotyczącego wydatkowania środków pozyskanych z rezerwy celowej z poz. 62, a ostatecznie uzupełnienie dokumentów otrzymano z MKiŚ w dniu 22 października 2025 r.

⁴¹ Decyzja nr 47.4143.12.5.2025.BD.

i mianowanych z dniem 1 grudnia 2024 r. ME sfinansowało powyższe z własnego planu finansowego.

NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w podejmowaniu powyższych decyzji o zablokowaniu wskazanych wydatków.

(akta kontroli str. 302-305 folder JW, 992-999, 1067-1086, 1179-1190, 1363-1369)

Zobowiązania

Według stanu na dzień 31 grudnia 2025 r. zobowiązania razem wyniosły 1471,3 tys. zł i dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych (1463,8 tys. zł) oraz innych rozrachunków (34,5 tys. zł) związanych z rozliczeniem dostaw energii elektrycznej, usług telekomunikacyjnych, wpłat na Pracownicze Plany Kapitałowe, podróży służbowych i usług zdrowotnych. Powyższe zobowiązania zostały uregulowane w 2026 r. w wymaganych terminach. Na koniec 2025 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Analiza zapisów księgowych wykazała, że ME nie poniosło wydatków związanych z nieterminowym regulowaniem zobowiązań.

(akta kontroli str. 161-163,174, 302-305 folder MW)

Wydatki na wynagrodzenia i zatrudnienie

Plan wydatków na wynagrodzenia w części 47 – Energia po zmianach wynosił 19 499,1 tys. zł, w tym 17 829,3 tys. zł - wydatki osobowe i uposażenia oraz 1669,7 tys. zł - dodatkowe wynagrodzenia roczne. Według sprawozdania Rb-70 za 2025 r. plan po zmianach zrealizowano w 99,7% w kwocie 19 438,1 tys. zł. Wydatki na wynagrodzenia w 2025 r. w porównaniu do 2024 r. były wyższe o 4441,6 tys. zł, czyli o 18,6%. Zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty (według Rb-70) w 2025 r. wyniosło 116 i było niższe od zatrudnienia w 2024 r. o 33 etaty (o 22,1%).

Zastępca Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego ME⁴² wyjaśnił, że w ramach przejęcia przez ME części 47 budżetu państwa, MKiŚ przekazało 144 etaty, z czego 15 etatów było nieobsadzonych. Ponadto, w okresie od 21 sierpnia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. 15 osób rozwiązało stosunek pracy z Ministerstwem Energii.

Przeciętne wynagrodzenie w 2025 r. w części 47 wyniosło 14 tys. zł (brutto) i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosło o 4,6% (z 13,4 tys. zł).

Wydatki na nagrody w 2025 r. wypłacone w Ministerstwie Energii (od 21 sierpnia do 31 grudnia 2025 r.) dla 116 pełnozatrudnionych ogółem wyniosły 790,5 tys. zł, a średnia kwota nagrody w ww. okresie wyniosła 6,8 tys. zł. Członkowie kierownictwa Ministerstwa nie otrzymywali nagród w 2025 r. W części 47 – Energia pięciu pracowników otrzymało dodatki do wynagrodzenia (167,6 tys. zł, tj. 0,9% kwoty wynagrodzeń ogółem), które finansowane były ze źródeł innych niż ustawa budżetowa, tj. z Funduszu Cyberbezpieczeństwa. Zrealizowane wydatki na wynagrodzenia nie przekroczyły planu po zmianach w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej. W części 47 w Ministerstwie Energii wypłacono ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla sześciu pracowników w łącznej kwocie 31,4 tys. zł. W trzech przypadkach pracownicy w okresie wypowiedzenia przebywali na długotrwałych zwolnieniach lekarskich,

⁴² Pismo znak: BDG-WZZL.091.1.2026.DW z dnia 24 marca 2026 r.

a w pozostałych trzech, pomimo iż pracownicy przebywali na urlopach wypoczynkowych w okresie wypowiedzenia, nie zdążyli ich w pełni wykorzystać.

(akta kontroli str. 159-160, 221-222, 306-308, 374-394, 408-411)

W związku z włączeniem do Ministerstwa Energii w trakcie okresu sprawozdawczego (od 21 sierpnia 2025 r.) pracowników MKiŚ obsługujących dotychczas sprawy części 47, Najwyższa Izba Kontroli dostrzega ryzyko nieprawidłowego naliczenia i nieterminowej wypłaty wynagrodzeń za ten miesiąc.

Regulacje prawne w zakresie zmiany dysponenta części 47 nie były wystarczające dla jasnego podziału zadań pomiędzy przekazującym i przyjmującym, a strony nie zawarły w tym zakresie szczegółowych porozumień. Według wyjaśnień⁴³ Dyrektora BDG, ME wystąpiło do MKiŚ⁴⁴ z prośbą o zrealizowanie naliczenia i wypłaty wynagrodzeń za sierpień 2025 r., uzasadniając, iż MKiŚ posiadało w systemie finansowo-księgowym i płacowym dane niezbędne do naliczenia wynagrodzeń. W udzielonej odpowiedzi⁴⁵ MKiŚ poinformowało ME o braku podstaw do wypłaty wynagrodzeń przez MKiŚ - w związku z wejściem w życie rozporządzenia w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii.

NIK wskazuje, że do 20 sierpnia 2025 r. to MKiŚ był pracodawcą dla przenoszonych do ME pracowników i jako dysponent części 47 miał możliwość oszacowania środków na wynagrodzenia i pochodne oraz naliczenia wynagrodzeń według stanu na dzień 20 sierpnia 2025 r. (wraz z uwzględnieniem absencji pracowników w poprzednich miesiącach, przekroczeń w składkach ZUS oraz wygenerowania list płac z posiadanego systemu kadrowo-płacowego).

W dniu 21 sierpnia 2025 r. MKiŚ protokolarnie przekazało do ME dokumentację pracowniczą oraz w trybie roboczym (poczta e-mail) inne informacje niezbędne do naliczenia wynagrodzeń za sierpień 2025 r. przekazany pracownikom. Zgodnie z obowiązującym w ME regulaminem pracy, wypłata wynagrodzenia w ME powinna nastąpić najpóźniej do 29 dnia miesiąca. Konieczność realizacji tego zadania w tak krótkim czasie, przy braku danych w systemach informatycznych i nadmierne obciążenie pracowników działu kadr i płac Ministerstwa Energii, skutkowało m.in. koniecznością wypłaty pracownikom ME ekwiwalentów za niewykorzystane urlopy wypoczynkowe. Niezbędne było również ponowne zgłoszenie przenoszonych z MKiŚ pracowników do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w terminie do 27 sierpnia 2025 r. (umożliwiającym wypłatę wynagrodzenia), z uwagi na ich wyrejestrowanie z dniem 20 sierpnia 2025 r. z systemu ZUS Płatnik przez MKiŚ.

Według wyjaśnień Głównej Księgowej i Dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów ME⁴⁶, dokumentacja pracownicza przekazana przez MKiŚ była niekompletna, wymagała korekt i uzupełniania. Występowały rozbieżności pomiędzy danymi zawartymi w zestawieniach tabelarycznych, na przykład nakładające się okresy absencji chorobowych, braki w danych o okresach urlopów bezpłatnych. Dane uzupełniane były do dnia zaplanowanej wypłaty

⁴³ Pismo z dnia 2 marca 2026 r. znak BDG-SDO.091.1.2026.IN.

⁴⁴ Pismo ME z dnia 20 sierpnia 2025 r.

⁴⁵ Odpowiedź MKiŚ z dnia 21 sierpnia 2025 r. znak BF-WP.336.1.2.2025.RP na pismo ME z dnia 20 sierpnia 2025 r. znak DBF.0313.42.2025.MP.

⁴⁶ Pismo z dnia 11 marca 2026 r. znak DBF-I.1.2026.

wynagrodzenia pracownikom ME. Dyrektor DBF wyjaśniła⁴⁷, że w celu terminowego naliczenia i wypłaty wynagrodzenia, pracownicy ME wykonywali pracę w godzinach nadliczbowych.

(akta kontroli str. 302-305 folder MW, 935-944)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

W 2025 r. wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 38,2 tys. zł (56,8% planu po zmianach). Wydatki dotyczyły finansowania praktyki absolwenckiej, refundacji kosztów zakupu okularów oraz ryczałtu za pracę zdalną.

(akta kontroli str. 161-163, 306-312)

Wydatki na szkolenia

Kwestia wdrożenia polityki szkoleniowej została szczegółowo opisana w dalszej części wystąpienia dotyczącej części 48.

W części 47 wykazano wydatki na szkolenia w wysokości 75,3 tys. zł, co stanowiło 43,5% wielkości zaplanowanych. Niskie wykonanie planu wynikało z licznych zmian organizacyjnych i zmian kadrowych. Ministerstwo Energii po 21 sierpnia 2025 r. na 10 szkoleń dla pracowników przeniesionych z Ministerstwa Klimatu i Środowiska wydatkowało 30,4 tys. zł⁴⁸. Zrealizowano trzy szkolenia z zakresu informatyki, trzy z tematyki umiejętności interpersonalnych i po jednym szkoleniu z zakresu prawa i administracji, zamówień publicznych, ochrony danych osobowych i bhp. Kontrola dokumentacji ww. szkoleń nie wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli str. str. 302-305 folder HJ, 313-369, 395-407)

Kary i odszkodowania

W 2025 r. ME nie ponosiło wydatków związanych z zapłatą kar i odszkodowań. Analiza zapisów księgowych potwierdziła brak zobowiązań związanych z potencjalnymi karami i odszkodowaniami.

W 2025 r. przeciwko ME toczyło się 14 postępowań sądowych, w tym dziewięć spraw sędziowskich oraz pięć spraw cywilnych, które nie zostały zakończone do końca roku budżetowego. Dla trzech przypadków spraw administracyjnych wskazano wysokość sporu na łączną kwotę 5850 tys. zł, w sześciu przypadkach nie było wymogu wskazania wartości przedmiotu sporu. W pięciu sprawach cywilnych⁴⁹ łączna kwota sporu wynosiła 105 512 tys. zł, natomiast jedna sprawa dotyczyła stwierdzenia zasiedzenia służebności gruntowej. W ME nie zostały utworzone rezerwy na potencjalne przyszłe zobowiązania z tytułu powyższych spraw. Dyrektor Budżetu i Finansów ME wyjaśniła⁵⁰, że: „W zakresie rezerw dotyczących roszczeń spornych odpowiednie ujęcie w księgach zostanie ustalone przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za 2025 r. Jednocześnie wartość sporu zostanie przedstawiona w załączniku do sprawozdania finansowego, tj. informacji dodatkowej do bilansu”.

(akta kontroli str. 106, 302-305 folder MW, JW 992-999, 1067-1086)

⁴⁷ Pismo z dnia 11 marca 2026 r. znak DBF-I.091.1.2026.

⁴⁸ Kwota 29,9 tys. zł z paragrafu 4550 oraz w wysokości 0,5 tys. zł z paragrafu 4700.

⁴⁹ Sprawy m.in. z powództwa PGE Energetyka Kolejowa S.A. na kwotę 85 533,5 tys. zł (o zapłatę odszkodowania XXV C 2944/19) i Elektrowni Wiatrowej Zonda Sp. z o.o. Warszawa na kwotę 18 245 tys. zł (o zapłatę odszkodowania I C 899/25).

⁵⁰ Pismo z dnia 4 marca 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.AKK.

Wydatki majątkowe

Zrealizowane przez dysponenta III stopnia w dziale 750 – Administracja publiczna, rozdział 75001 - Urzędy naczelných i centralnych organów administracji rządowej wydatki majątkowe, w paragrafie 6060 – Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych, wyniosły 329 tys. zł, co stanowiło 85,6% kwoty wynikającej z planu wydatków majątkowych po zmianach (384,1 tys. zł). Pierwotny plan wydatków majątkowych ME – zgodny z ustawą budżetową na 2025 r. – wynosił (w rozdziale 75001) 150 tys. zł. Z uwagi na to, że zadania były zaplanowane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska (przed wydzieleniem części 47), ME nie posiadało informacji o planowanych zadaniach realizowanych w ramach tego planu z paragrafu 6060.

W ramach wydatków ME zrealizowano zadania zgłoszone m.in. przez Departament Cyfryzacji i Bezpieczeństwa (zakup urządzeń wielofunkcyjnych, monitorów i tabletów na potrzeby pracowników ME, zakup i dostawa instalacji systemu podtrzymania zasilania na potrzeby Ministerstwa w kwocie 198,2 tys. zł – poziom wykonania 78,2% planu po zmianach) oraz Departament Komunikacji 96 tys. zł (zakup sprzętu fotograficznego, 100% planu po zmianach) i Biuro Dyrektora Generalnego (zakup sprzętu specjalistycznego, zrealizowany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska przed dniem 21 sierpnia 2025 r. – tj. dniem utworzenia ME) – wydatki zrealizowane w wysokości 34,8 tys. zł, tj. 100% planu po zmianach.

(akta kontroli str. 61-905, 952-965, 970-974)

Zamówienia publiczne

W związku z tym, że ME powstało w wyniku przekształcenia Ministerstwa Przemysłu, które do czasu przekształcenia realizowało zadania w zakresie udzielania zamówień w ramach działań dysponenta części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, wyniki kontroli wybranych zamówień publicznych udzielanych przez dysponenta zarówno części 47 jak i 48 w ME oraz wcześniej przez dysponenta części 48 w MP, przedstawiono w części B wystąpienia (część 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi).

Realizacja wybranych wydatków bieżących i majątkowych

Wydatki bieżące dysponenta III stopnia w łącznej kwocie 35 262 tys. zł od początku 2025 r. do 20 sierpnia 2025 r. były realizowane w MKiŚ, a następnie od 21 sierpnia do 31 grudnia 2025 r. w ME. Wydatki bieżące stanowiły 98,9% wydatków ogółem części 47 i zostały zrealizowane w dziale 750 - Administracja publiczna (35 174,1 tys. zł) oraz w dziale 752 - Obrona narodowa (87,9 tys. zł). Największą grupę wydatków bieżących stanowiły wydatki w ramach paragrafów związanych z wynagrodzeniami pracowników.

Badaniu poddano wydatki ewidencjonowane na koncie księgowym 130 – „Rachunek bieżący jednostki” części 47 - Energia w okresie od utworzenia Ministerstwa Energii, tj. 21 sierpnia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r., które wyniosły 16 484,4 tys. zł. Szczegółowej kontroli poddano 24 pozycje wydatków bieżących i majątkowych o łącznej wartości 6798,9 tys. zł, z tego 18 pozycji wylosowanych z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS⁵¹) z populacji wydatków pozapłaćcowych i jednostkowo wyższych od 1 tys. zł oraz sześć pozycji dobranych w sposób celowy. Razem zbadano 41% wydatków bieżących i majątkowych poniesionych przez ME, co

⁵¹ Populację wydatków, z której losowana była próba stanowił zbiór 5892 dowodów/zapisów o łącznej wartości 18 375,9 tys. zł.

odpowiadało 19,3% wszystkich wydatków poniesionych w 2025 r. ze środków części 47 - Energia. Badanie wybranej próby wydatków pod kątem rzetelności skalkulowania, legalności, gospodarności, celowości i terminowości płatności, a także w zakresie kontroli i nadzoru nad ich realizacją oraz poprawnością ujęcia w ewidencji księgowej (w tym zgodności z wymogami klasyfikacji budżetowej), nie wykazało działań niezgodnych z obowiązującymi przepisami, niegospodarnych lub niesłużących realizacji celów jednostki, za wyjątkiem opisanych poniżej nieprawidłowości.

(akta kontroli, str. 302-305 folder JW, 1000-1006)

Badając wybrane wydatki, NIK zauważył słabe strony używanego w ME systemu finansowo-księgowego (f-k), które skutkowały m.in. błędem polegającym na dwukrotnym wydatkowaniu środków, tytułem przekazania do Urzędu Skarbowego podatku dochodowego od osób fizycznych pobranego od wynagrodzeń pracowników ME, w kwocie 180,4 tys. zł. Według wyjaśnień Głównej Księgowej ME, dane z systemu f-k przepisywane były ręcznie do portalu NBP przez pracownika przygotowującego płatności, a następnie zatwierdzane przez uprawnioną osobę. W dniu 30 grudnia 2025 r. wykonano 264 płatności, a z uwagi na problemy techniczne (braki w zasilaniu energią elektryczną), utrudnione było pobranie i sprawdzenie wyciągu bankowego, tj. płatności zrealizowanych w dniu poprzednim. Skutkiem powyższych problemów było dokonanie powtórnej płatności⁵² z tego tytułu.

(akta kontroli str. 302-305 folder JW, 1000-1006, 1144-1169)

Wykorzystywany system f-k nie posiadał również funkcji automatycznego „ zaczytywania ” wyciągu bankowego z rachunku w NBP. Te operacje pracownik musiał wykonać ręcznie, co zwiększało ryzyko pomyłki lub błędu.

Ponadto, system f-k nie blokował w sposób trwały księgowania dokonanych w miesiącach poprzednich i zamkniętych, aż do ostatecznego zamknięcia całego roku. Według ww. wyjaśnień zatwierdzone okresy sprawozdawcze (miesięczne) blokowane były przez uprawnionych użytkowników (Główny Księgowy i Dyrektor Departamentu Finansów i Budżetu). Jednakże do zamknięcia całego roku należało uprzednio odblokować wszystkie poprzednie miesiące, co dawało możliwość fizycznego przeprowadzenia zmian księgowania we wszystkich miesiącach zamykanego roku. Taka funkcjonalność zwiększa ryzyko nieuprawnionej ingerencji w zapisy księgowe poprzednich okresów.

(akta kontroli str. 302-305 folder JW, 1361-1362)

Działania nadzorcze

W ramach realizowanych działań związanych z prowadzonym nadzorem i kontrolą (zgodnie z zapisami art. 175 ufp w zakresie kontroli wykonania budżetu przez dysponentów części budżetowych) nad prawidłowością wykorzystania środków finansowych, w tym w zakresie zrealizowanych zadań, w celu zapewnienia sprawnego mechanizmu kontroli zarządczej Departament Budżetu i Finansów ME sporządzał kwartalne informacje z wykonania budżetu danej części i przekazywał je do zatwierdzenia przez Ministra Energii.

⁵² Na wniosek ME środki zostały zwrócone przez Urząd Skarbowy w styczniu 2026 r.

Informacje te zawierały dane o poziomie realizacji budżetu w zakresie dochodów i wydatków oraz stopniu realizacji zadań, a także rekomendacje i zobowiązania komórek organizacyjnych Ministerstwa do bieżącego monitorowania i analizy możliwości pełnego wykonania budżetu, zgłaszania zmian w planie oraz wskazania wolnych środków, które zostałyby rozdysponowane zgodnie z dodatkowymi potrzebami poszczególnych komórek organizacyjnych albo zablokowane (zgodnie z art. 177 ust. 1 ufp).

Analiza przeprowadzona na podstawie kontroli wykonania wydatków budżetu państwa oraz sprawozdawczości sporządzanej przez dysponenta części, wskazuje na prawidłowe wywiązywanie się dysponenta części 47 z obowiązku nadzoru i kontroli wykonania budżetu.

(akta kontroli str. 302-305 folder MW)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Minister Energii nie dokonał blokady środków ujętych w planie finansowym w paragrafie 4270 - zakup usług remontowych, w którym na 31 grudnia 2025 r. pozostała niewykorzystana kwota 842,3 tys. zł. Brak blokady tych środków, w związku z nierealizowaniem zadań, NIK uznaje jako nierzetelne gospodarowanie środkami budżetowymi.

Ministerstwo Energii w związku z przejściem od MKiŚ obsługi dysponenta części 47, przejęło również plan finansowy, w tym w zakresie wydatków remontowych. Z uwagi na ulokowanie pracowników w innym obiekcie niż siedziba MKiŚ, należało ponownie oszacować potrzeby remontowe i sporządzić adekwatny plan rzeczowy zadań. Według wyjaśnień Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego w okresie tworzenia nowego resortu odstąpiono od tworzenia szczegółowego planu wydatkowania środków na usługi remontowe, uzasadniając, że aby opracować plan remontów należałoby wydatki odnosić do konkretnej nieruchomości z pełną znajomością jej stanu technicznego. W początkowym okresie tworzenia nie dysponowano taką wiedzą, a jednocześnie po wyborze nieruchomości na siedzibę, Ministerstwo w 2025 r. dysponowało również powierzchnią biurową tymczasową, której utrzymanie mogło skutkować koniecznością podjęcia zadań finansowych z przywołanego paragrafu. Plan finansowy w paragrafie 4270 traktowano jako środki, które wydatkowane będą według powstałych potrzeb w ramach wydatków bieżących jednostki budżetowej.

Z wyjaśnień Dyrektora BDG wynika, że z uwagi na niewystąpienie potrzeb remontowych, w dniu 30 grudnia 2025 r. złożony został wniosek do Departamentu Budżetu i Finansów (podpis godz. 15:32) o dokonanie blokady planowanych wydatków. W odpowiedzi z dnia 31 grudnia 2025 r. Departament Budżetu i Finansów wskazał, że „(...) wnioski o dokonanie blokady wydatków nie mogły zostać procedowane ze względu na termin ich przekazania oraz ograniczenia techniczne w Informatycznym Systemie Obsługi Budżetu Państwa TREZOR”, które wystąpiły w dniu 31 grudnia 2025 r. Jednocześnie DBF podkreślił, że termin wpływu wniosku uniemożliwił weryfikację pod kątem ich prawidłowości i zasadności.

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego przez Dyrektora BDG. Zgodnie z załącznikiem nr 4 Klasyfikacja paragrafów wydatków i środków rozporządzenia⁵³ Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, paragraf 4270 - zakup usług remontowych obejmuje wydatki na zakup usług remontowych, w szczególności usługi obce o charakterze przemysłowym, polegające głównie na przywracaniu wartości użytkowej wyrobów przemysłowych, między innymi usługi konserwacyjne i naprawcze wyrobów przemysłowych, np. maszyn, środków transportu, urządzeń, sprzętu, usługi budowlano-montażowe, w zakresie remontów i konserwacji pomieszczeń i budynków, a także koszty zleconego opracowania dokumentacji oraz założeń projektowych, usługi w zakresie remontów dróg. Zatem, wydatkowanie środków w ramach paragrafu 4270 wymaga uprzedniego rzetelnego zaplanowania zadań oraz wielkości środków na ich sfinansowanie, a plan nie może być jedynie limitem finansowania bieżąco ujawnianych potrzeb. BDG powinno dokonać analizy potrzeb w zakresie wydatków remontowych i możliwości ich realizacji do końca roku, aby gospodarnie dysponować środkami budżetowymi.

NIK podkreśla słuszność stanowiska DBF, że wnioski o blokowanie środków składane przez departamenty merytoryczne w ostatnich dniach roku, wykluczają możliwość merytorycznej weryfikacji pod kątem ich prawidłowości i zasadności oraz racjonalnego zagospodarowania tych środków.

(akta kontroli str. 302-305 folder MW, 966-967)

2. Ministerstwo Energii (jako dysponent części 47) przekazując pracownikowi samochód służbowy do nieodpłatnego używania w celach służbowych i prywatnych, równolegle przyznało ryczałt na pokrycie kosztów używania, w sposób analogiczny, jak pracownikom korzystającym z prywatnych samochodów do celów służbowych. W ramach użytkowania tego samochodu, przyznano ryczałty w pełnej wysokości dwóm pracownikom do jednego pojazdu⁵⁴, a dodatkowo ME pokrywało koszty eksploatacji tych pojazdów, opłacane przy użyciu karty flotowej, bez zapewnienia szczegółowego rozliczenia tych kosztów. Zdaniem NIK było to działaniem niegospodarnym. Ponadto, sposób rozliczania i wypłacania powyższych ryczałtów był nierzetelny.

Z uwagi na finansowanie tych wydatków z części 47 - Energia oraz w wyższym stopniu również z części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, istota nieprawidłowości została przedstawiona w dalszej części wystąpienia⁵⁵.

(akta kontroli str. 302–305 folder JW, 966–967 folder JW, 1000-1005, 1007-1030, 1057-1066, 1170-1178, 1191-1245, 1258-1360)

1.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Ministerstwo Energii nie realizowało wydatków w ramach budżetu środków europejskich. Według wyjaśnień Ministra Energii⁵⁶: „w 2025 r. MKiŚ nie przekazał do ME zadań lub projektów realizowanych w budżecie środków europejskich, ponieważ na podstawie roboczych ustaleń

⁵³ Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.

⁵⁴ Jeden pracownik przypisany do części 47, a drugi do części 48.

⁵⁵ Część B - sekcja opis stanu faktycznego oraz stwierdzone nieprawidłowości.

⁵⁶ Pismo z dnia 9 marca 2026 r. znak: DKN-ZN.092.1.2026.AKK.

z MKiŚ oraz analizy dostępnych wówczas materiałów, w tym ustawy budżetowej na 2025 r. były one realizowane w części 51 - Klimat, a nie w części 47 - Energia. Również MFIPR⁵⁷, jako Instytucja Zarządzająca programami FEnIKS⁵⁸ oraz FEPW⁵⁹, będąca również Instytucją Koordynującą Krajowego Planu Odbudowy (KPO) oraz Instytucją Odpowiedzialną za realizację Inwestycji (Gl.1.4 KPO), które odpowiadają za system wdrażania FE i KPO oraz dzielenie etatów i środków finansowych na realizację ww. zadań lub projektów dla instytucji zaangażowanych w realizację zadań ww. systemie, nie przekazało projektów porozumień zmieniających system wdrażania funduszy europejskich oraz KPO poprzez przeniesienie Instytucji Pośredniczącej oraz instytucję IOI⁶⁰ sektora energii z MKiŚ do ME”.

Analiza zapisów księgowych wykazała, że ME nie ponosiło wydatków związanych z realizacją projektów z budżetu środków europejskich. Według wyjaśnień Ministra Energii⁶¹: „do ME została przekazana jedynie obsługa zwrotów i nadpłat z programów realizowanych przez MKiŚ, które MKiŚ wykazywał w sporządzanym dla części 47 sprawozdaniu Rb-28 UE”. Analiza sprawozdań miesięcznych oraz sprawozdania rocznego w systemie TREZOR wykazała, że dane w zakresie planu, zaangażowania i płatności narastająco od początku roku wykazane w ostatnim sprawozdaniu Rb-28 UE sporządzonym przez MKiŚ (za lipiec 2025 r.) są tożsame z danymi wykazanymi w sprawozdaniach miesięcznych (za okres sierpień-grudzień) oraz w sprawozdaniu rocznym za 2025 r.

Minister Energii poinformował⁶², że dopiero w grudniu 2025 r. MFIPR zaczął angażować ME jako ministra odpowiadającego za dział energii i gospodarki surowcami energetycznymi do prac nad przygotowaniem Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego na lata 2028-2034.

(akta kontroli str. 420-422)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2025 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków zrealizowanych w części 47 - Energia.

Kontrola wybranych wydatków bieżących i majątkowych jednostki budżetowej wykazała, że środki wydatkowane z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, za wyjątkiem części kosztów użytkowania samochodów służbowych. Zamówienia publiczne udzielane były z zachowaniem zasad określonych w ustawie Prawo zamówień publicznych oraz regulacjach wewnętrznych. Badanie próby wydatków nie wskazało na działania niecelowe i niegospodarne. Sprawozdania budżetowe zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi

⁵⁷ Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej.

⁵⁸ Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko.

⁵⁹ Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej.

⁶⁰ Instytucja odpowiedzialna za realizację inwestycji.

⁶¹ Pismo z dnia 9 marca 2026 r. znak: DKN-ZN.092.1.2026.AKK.

⁶² J.w.

przepisami. Dysponent należycie wywiązywał się z obowiązku nadzoru i kontroli wykonania budżetu części 47 – Energia.

2. Sprawozdawczość

Sprawozdania budżetowe w ramach części 47 - Energia od stycznia do lipca 2025 r. były sporządzane przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

W związku z utworzeniem Ministerstwa Energii obsługującego od 21 sierpnia 2025 r. Ministra Energii w zakresie realizacji zadań i wydatków z części 47 - Energia, kolejne sprawozdania miesięczne oraz sprawozdania roczne, zostały sporządzone przez Ministerstwo Energii.

W ME sprawozdania budżetowe zostały sporządzone na podstawie danych księgowych i sprawozdań przekazanych przez MKiŚ oraz na podstawie ewidencji własnej prowadzonej od 21 sierpnia 2025 r. Z uwagi na rozdzielenie w MKiŚ dysponenta I i III stopnia, sprawozdania sporządzane przez MKiŚ były sprawozdaniami jednostkowymi (własnymi), na podstawie których sporządzano sprawozdanie łączne.

W ówczesnym Ministerstwie Przemysłu obsługującym dysponenta części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, które przekształcono w Ministerstwo Energii, Minister ten był jednocześnie dysponentem I i III stopnia co oznacza, że sporządzano tylko sprawozdania łączne.

W związku ze strukturą organizacyjną Ministerstwa Energii (przekształconego z Ministerstwa Przemysłu) oraz stosowanym systemem finansowo-księgowym (przejętym po Ministerstwie Przemysłu), ME wystąpiło do Ministerstwa Finansów o zamknięcie w systemie TREZOR dysponenta III stopnia, w taki sposób, aby w części 47 sprawozdania jednostkowe były jednocześnie łącznymi, podobnie jak w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, której dysponentem był również Minister Energii. Z korespondencji pomiędzy ME a Ministerstwem Finansów wynika, że do końca 2025 r. nie było możliwości wprowadzenia takiej zmiany. Dlatego też w analitycznej ewidencji księgowej ME, wyodrębniono klasyfikacje budżetowe w sposób pozwalający na sporządzanie sprawozdań jednostkowych, odrębnie dla dysponenta I i dysponenta III stopnia. Minister Energii poinformował⁶³, że w celu zapewnienia prawidłowości rozliczeń sprawozdań budżetowych dla części 47 - Energia i brakiem możliwości zmiany dwóch dysponentów na jednego głównego dysponenta, wprowadzono techniczny podział dysponentów w systemie f-k, opisany w zarządzeniu Ministra Energii w sprawie zasad organizacji (polityki) rachunkowości w Ministerstwie Energii.

Zatem, po przekształceniu Ministerstwa Przemysłu w Ministerstwo Energii i włączeniu do ME obsługi dysponenta części 47 - Energia, dla części 47 sporządzano sprawozdania jednostkowe (dla dysponenta I i III stopnia) oraz sprawozdania łączne. Natomiast dla części 48 sprawozdanie jednostkowe było jednocześnie sprawozdaniem łącznym.

(akta kontroli, str. 420-422)

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań jednostkowych i sprawozdania łącznego za 2025 r. sporządzanych przez dysponenta części 47 - Energia.

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),

⁶³ Pismo z dnia 9 marca 2026 r.

- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2025 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 47 - Energia na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 111-122,159-271)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

B. Część 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi

3. Wydatki

W okresie od 1 stycznia 2025 r. do 23 lipca 2025 r. dysponentem środków części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi był Minister Przemysłu. Na mocy rozporządzenia w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Energii, od 24 lipca 2025 r. Minister Energii został dysponentem części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi. Po wejściu w życie ww. rozporządzenia, obsługę Ministra w zakresie części 48 zapewniało Ministerstwo Przemysłu. Następnie, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 18 sierpnia 2025 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Energii, Ministerstwo Przemysłu zostało przekształcone w Ministerstwo Energii, zachowując ciągłość realizacji zadań, prowadzonej ewidencji księgowej i sprawozdań budżetowych dla części 48.

3.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Plan wydatków części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi według ustawy budżetowej na 2025 r. wynosił 3 813 121 tys. zł. W wyniku zmian dokonanych w ciągu roku plan po zmianach

wyniósł 3 835 144 tys. zł. Wydatki budżetu państwa w 2025 r. w części 48 zostały zrealizowane w kwocie 3 435 067,9 tys. zł, co stanowiło 86,9% planu po zmianach.

Wykonanie wydatków w 2025 r. stanowiło 143,6% wobec wydatków w 2024 r. Wzrost głównie dotyczył wydatków na dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, związanych z restrukturyzacją górnictwa węgla kamiennego oraz innych dotacji podmiotowych w rozdziale 10001 Górnictwo węgla kamiennego.

Wydatki w 95,3% poniesiono w ramach: działu 100 Górnictwo i kopalnictwo (3 273,4 tys. zł), w tym 91,9% dotyczyło rozdziału 10001 Górnictwo węgla kamiennego, 2,4% w dziale 150 Przetwórstwo przemysłowe oraz 2,4% w dziale Administracja publiczna.

Realizacja wydatków według grup ekonomicznych w części 48 w 2025 r. była następująca: dotacje 3 316 442,6 tys. zł (89,5% planu), świadczenia na rzecz osób fizycznych 50,8 tys. zł (52,9% planu), wydatki bieżące jednostek budżetowych 111 377,3 tys. zł (92,7% planu), wydatki majątkowe 7197,2 tys. zł (85,7% planu).

(akta kontroli, str. 221-246)

Kontrolą NIK, między innymi objęto sposób pozyskania i dysponowania samochodami służbowymi. W dniu 14 października 2025 r. została zawarta umowa⁶⁴ pomiędzy PERN S.A. a Ministerstwem Energii, której przedmiotem było użyczenie do bezpłatnego użytkowania trzech samochodów osobowych⁶⁵. Przekazanie samochodów nastąpiło w dniach 8 i 9 października 2025 r. na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego.

W dniu 9 października 2025 r., tj. pięć dni wcześniej niż zawarcie umowy z PERN S.A., ME zawarło z Dyrektorem Biura Ministra umowę powierzenia samochodu służbowego do bezpłatnego używania w celach służbowych i prywatnych⁶⁶. Przekazanie przedmiotowego pojazdu o numerze rejestracyjnym WP 4518R nastąpiło w dniu 9 października 2025 r., co zostało potwierdzone podpisaniem stosownego protokołu zdawczo-odbiorczego. Następnie w dniu 10 października 2025 r. ME zawarło analogiczne umowy z Dyrektorem Departamentu Komunikacji⁶⁷ oraz Zastępcą Dyrektora Departamentu Komunikacji⁶⁸ ME. Obie umowy dotyczyły tego samego pojazdu o nr rej. WP 5966R. Powyższe umowy powierzenia zostały zawarte na podstawie Zarządzenia nr 15 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Energii z dnia 8 października 2025 r. w sprawie obsługi transportowej⁶⁹. Według udzielonych wyjaśnień⁷⁰ w 2025 r. pojazdy te były użytkowane wyłącznie dojazd lokalnych, a żaden z pracowników, którym powierzono samochody nie złożył w 2025 r. oświadczenia o wykorzystywaniu samochodów do celów prywatnych.

Powyżej wskazani pracownicy ME korzystali, z przyznaných na podstawie § 6 ust. 3 Zarządzenia nr 15, ryczałtów na potrzeby pokrycia kosztów eksploatacji samochodów powierzonych im do

⁶⁴ Umowa numer CS/RA/25/007182 z rejestru PERN S.A.

⁶⁵ Skoda Kodiaq WP 4518R; Skoda Octavia WP 5964R; Skoda Octavia WP 5966R.

⁶⁶ Umowa zarejestrowana pod nr 202/ME/2025.

⁶⁷ Umowa zarejestrowana pod nr 204/ME/2025.

⁶⁸ Umowa zarejestrowana pod nr 203/ME/2025.

⁶⁹ Dalej także: Zarządzenie nr 15.

⁷⁰ Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 19 marca 2026 r.

wykorzystywania w celach służbowych i prywatnych. Wysokość ryczałtu została określona na poziomie 805 zł miesięcznie⁷¹. W wyniku kontroli NIK ustalono, że powyższy ryczałt przyznano w pełnej wysokości dwóm pracownikom korzystającym z jednego samochodu o nr rej. WP 5966R. Dodatkowo, Zastępca Dyrektora Departamentu Komunikacji za miesiąc listopad 2025 r. wnioskował o wypłatę ryczałtu w pełnej wysokości, która została mu wypłacona, mimo iż 3 dni w listopadzie był nieobecny w pracy. W toku kontroli NIK, w marcu 2026 r. oświadczenie zostało skorygowane i pracownik zwrócił nadmiernie pobrane środki. Ponadto, Dyrektor Biura Ministra za miesiąc październik 2025 r. wnioskował o wypłatę ryczałtu w pełnej wysokości nie uwzględniając zmniejszenia związanego z faktem, że samochód powierzono do użytkowania w dniu 9 października 2025 r. NIK ustaliła, że w grudniu 2025 r. w przypadku samochodu o nr. rej. WP 5966R cztery tankowania paliwa oraz jeden zakup płynu do spryskiwaczy na łączną kwotę 1112,31 zł, opłacony był przy użyciu karty flotowej ze środków ME.

Dodatkowo NIK stwierdził, że Dyrektor Departamentu Komunikacji i jego Zastępca w ramach rozliczania kosztów delegacji otrzymywali zwrot kosztów podróży służbowych realizowanych pojazdami służbowymi w wysokości przysługujących dla podróży realizowanych pojazdami prywatnymi.

W powyższym zakresie NIK sformułowała nieprawidłowość, opisaną w punkcie *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 302–305 folder JW, 966–967 folder JW, 1000-1005, 1007-1030, 1057-1066, 1170-1178, 1191-1245, 1258-1360)

Dotacje udzielone z budżetu państwa

W ustawie budżetowej na 2025 r. w części 48 – Gospodarka surowcami energetycznymi, wydatki na dotacje zaplanowane zostały w wysokości 3 702 190 tys. zł. Największą grupę (w kwocie 3 555 088 tys. zł) stanowiły dotacje w rozdziale 10001 Górnictwo węgla kamiennego. Planowana wielkość wydatków na dotacje w ciągu roku została zwiększona⁷² i wyniosła 3 707 051 tys. zł. Dysponent dokonywał również przesunięcia środków pomiędzy rozdziałami i paragrafami w części 48. Zrealizowane wydatki na dotacje z budżetu państwa wyniosły 3 316 442,6 tys. zł (tj. 89,5% planu po zmianach), w tym na dotacje celowe wydatkowano 3 115 505,3 tys. zł, a na dotacje podmiotowe 200 937,3 tys. zł.

Proces przyznawania, monitorowania i rozliczania dotacji przez dysponenta odbywał się na podstawie posiadanych wytycznych i procedur.

Dotacje były przeznaczone m.in. na finansowanie: dopłat do redukcji zdolności produkcyjnej przedsiębiorstw górniczych; zadań wykonywanych w trakcie i po zakończeniu likwidacji poszczególnych zakładów górniczych, zadań w zakresie utrzymania, zabezpieczenia i ratowania zabytkowych części poszczególnych zakładów górniczych, zadań związanych z naprawianiem szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego w trakcie i po zakończeniu jego likwidacji;

⁷¹ Wysokość ryczałtu kalkulowana była jako iloczyn przyznanego limitu kilometrów na przejazdy służbowe w miesiącu, tj. 700 km i stawki za 1 km, czyli 1,15 zł. Kwotę ryczałtu należało pomniejszyć o jedną dwudziestą drugą za każdy roboczy dzień, w którym pracownik był nieobecny w miejscu pracy z powodu choroby lub urlopu lub nie używał samochodu służbowego w celach służbowych.

⁷² Dotacja celowa na dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji (paragraf 6230 – program modernizacji badawczego reaktora jądrowego MARIA 4861 tys. zł).

prorowadzenie przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A.⁷³ monitoringu wykonywania zadań związanych z funkcjonowaniem górnictwa węgla kamiennego; dofinansowanie inwestycji, o której mowa w art. 33 ust. 2 pkt 8 ustawy – Prawo atomowe, pn. „Modernizacja reaktora badawczego MARIA w 2025 roku”; wykonywania zadań przez ZUOP.

Minister prowadził analizy realizacji zadań finansowanych środkami z dotacji budżetowych, na podstawie których dokonywał zmian w planie finansowym lub blokował środki. Dokonywane zmiany wynikały z niższego od planowanego poziomu kosztów realizowanych zadań, ograniczenia zakresu części zadań oraz zmian harmonogramów i przesunięć realizacji zadań na kolejne okresy.

Kontrolą objęto wydatki w ramach pięciu⁷⁴ udzielonych dotacji w łącznej kwocie 1 281 873,8 tys. zł⁷⁵, tj. 38,7% wszystkich środków wydatkowanych na dotacje z budżetu państwa w części 48 w 2025 r. Zbadane wydatki dotyczyły: dotacji celowej udzielonej Polskiej Grupie Górniczej S.A., na finansowanie dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych; dotacji celowej udzielonej Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze; dotacji podmiotowej udzielonej Kopalni Soli „Wieliczka” S.A.; dotacji podmiotowej udzielonej ZUOP; dotacji celowej udzielonej Centralnemu Laboratorium Ochrony Radiologicznej w Warszawie.

W wyniku analizy dokumentacji związanej z ww. dotacjami stwierdzono m.in., że: środki dotacji były wypłacane zaliczkowo w ratach miesięcznych lub jednorazowo w oparciu o postanowienia zawarte w umowach i na podstawie wniosków złożonych przez beneficjentów. W przypadku wypłat w transzach zapotrzebowanie było oceniane poprzez weryfikację złożonych wniosków przez pracowników Ministerstwa, a w odniesieniu do dotacji na finansowanie dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych również przez ARP Oddział w Katowicach. Wielkości wypłacone w transzach dla PGG S.A. na podstawie szacunków podlegały również weryfikacji wtórnej i w przypadku ustaleń, że transza była przeszacowana podlegały zwrotowi, których wielkość uwzględniano w rozliczeniach kolejnych okresów.

W zakresie dotacji objętych badaniem, środki finansowe zostały przekazane beneficjentom w wysokościach ustalonych w umowach i zostały wykorzystane w całości. Beneficjenci, biorąc pod uwagę rozliczenia roczne (końcowe) nie dokonywali zwrotów. W terminach wyznaczonych w umowach złożyli sprawozdania i rozliczenia z udzielonych dotacji. Minister Energii zatwierdził przedstawione rozliczenia zgodnie z wymogami określonymi w art. 152 ust. 2 ufp.

NIK zauważyła, że w zakresie badanej dotacji celowej na dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnej przedsiębiorstw górniczych, w umowie dotacji zawartej z PGG S.A. w dniu 19 lutego 2025 r., w § 4 postanowiono, że umowa obejmuje finansowanie dopłaty w okresie od 1 stycznia 2025 r. do dnia 31 grudnia 2025 r. Taki zapis wskazuje na możliwość finansowania dopłat środkami z dotacji, w okresie przed zawarciem umowy. Według Wytocznych dotyczących dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych (luty 2022 r.), dopłata do redukcji zdolności produkcyjnych obliczana jest w oparciu o dodatnią różnicę pomiędzy kosztami kwalifikowanymi działalności wydobywczej jednostek produkcyjnych, a przychodami kwalifikowanymi (miesięczny okres sprawozdawczy). Zdaniem NIK, ustalony sposób obliczenia dopłaty oraz zapis umowy, co

⁷³ Dalej: ARP.

⁷⁴ Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka.

⁷⁵ Wartość po dokonanych zwrotach.

do okresu finansowania dopłat, może generować ryzyka ujmowania kosztów i przychodów w okresach rozliczanych, a przynależnych do innych okresów, np. przed udzieleniem dotacji.

Najwyższa Izba Kontroli dostrzega, że refundacja wydatków ze środków dotacji w takim przypadku, miałyby służyć finansowaniu zadań publicznych zrealizowanych przez podmiot dotowany, w sytuacji, gdy nie otrzymał on dotacji od początku roku. Pozostaje to jednak w sprzeczności z linią orzeczniczą sądów⁷⁶. Do czasu zmiany przepisów w tym zakresie lub zmiany interpretacji przepisów dotychczasowych, takie działania zarówno dotującego, jak i dotowanego mogą generować ryzyka prawne i finansowe.

Według wyjaśnień Dyrektora Departamentu Kontroli i Nadzoru⁷⁷ w dotychczasowej praktyce - z uwagi na charakter dopłat na redukcję zdolności produkcyjnych (art. 5f ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego⁷⁸), które w 2025 r. były przekazane PGG S.A. w formie dotacji oraz skarbowych papierów wartościowych⁷⁹ - pokrywanie wydatków poniesionych przez Spółkę przed dniem podpisania umowy dotacyjnej odbywało się ze środków pochodzących ze sprzedaży SPW w 2024 r. i niewykorzystanych w 2024 r. Zgodnie z art. 12a ust. 2 rozporządzenia Ministra Aktywów Państwowych z dnia 3 lutego 2022 r. w sprawie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw górniczych⁸⁰, w przypadku, gdy rozliczenie roczne wykaże nadmiernie udzieloną pomoc publiczną w formie podwyższenia kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego skarbowymi papierami wartościowymi, przedsiębiorstwo górnicze nie zwraca nadwyżki do budżetu państwa. Kwota nadwyżki pomniejsza wysokość dopłaty w następnym roku budżetowym.

Według wyjaśnień⁸¹ Dyrektora Departamentu Górnictwa i Hutnictwa, zgodnie z art. 5f ust. 3 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego dopłatę przekazuje się w formie dotacji z budżetu państwa lub podwyższenie kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego objętego system wsparcia skarbowymi papierami wartościowymi, na podstawie odpowiednio: umowy o przyznanie dotacji na finansowanie dopłaty lub umowy o podwyższeniu kapitału zakładowego, zawartej między ministrem właściwym do spraw gospodarki surowcami energetycznymi a właściwym przedsiębiorstwem górnicznym objętym systemem wsparcia. Wysokość dopłaty została ustalona na podstawie wniosku⁸² złożonego przez spółkę PGG S.A. – zaakceptowanego w dniu 19 lutego 2025 r., w którym wskazano, że Minister Przemysłu – akceptuje „(...) skorygowany wniosek o przyznanie dopłaty do redukcji zdolności produkcyjnych na rok 2025 r. do kwoty 6 420 311 tys. zł. Źródłem finansowania dopłaty redukcji zdolności produkcyjnych w 2025 r. będą: dotacja budżetowa, skarbowe papiery wartościowe oraz środki własne będące w dyspozycji Spółki na dzień 1 stycznia 2025 r. Kwota dotacji zostanie określona w stosownej umowie”. Dyrektor Departamentu Górnictwa ME poinformował, że w 2025 r. dopłata do redukcji zdolności produkcyjnych na rzecz spółki PGG S.A. była przekazywana w formie dotacji oraz podwyższenia kapitału zakładowego przedsiębiorstwa górniczego. Dotacja była przekazywana w transzach miesięcznych (w lutym, marcu i kwietniu 2025 r.) – zgodnie

⁷⁶ Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 24 listopada 2016 r. (II GSK 954/15) zawierający pogląd wielokrotnie powtórzony w kolejnych orzeczeniach sądów administracyjnych.

⁷⁷ Pismo z dnia 23 lutego 2026 r. DKN-ZN.092.1.2026AKK.

⁷⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1383, ze zm. Dalej: ustawa o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego.

⁷⁹ Dalej także: SPW.

⁸⁰ Dz.U. z 2023 r. poz. 1128.

⁸¹ Wiadomość e-mail z dnia 16 marca 2026 r.

⁸² Znak: DGH.II.4170.136.2024.MB.

z wnioskami o wypłacanie transzy składanymi przez Spółkę – aż do wyczerpania dostępnych środków budżetowych. Następnie w kwietniu i lipcu 2025 r. zawarte zostały umowy podwyższenia kapitału zakładowego Spółki, odpowiednio o 1 586 592 tys. zł i 2 696 321,8 tys. zł, których środki były wykorzystywane na finansowanie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych.

NIK zauważa, iż uprzednio przywołane wytyczne wskazują, że wysokość dopłaty ustalana jest w okresach miesięcznych w oparciu o szacunki, a weryfikacja następująca w oparciu o dane rzeczywiste (po zrealizowaniu przychodów i wydatków) zobowiązuje beneficjenta do ewentualnego zwrotu części transzy, jeżeli wielkość szacowana okazałaby się nadmierna. Celem tej weryfikacji i korekty była dbałość o przekazywanie środków budżetowych w wysokości niezbędnej dla zapewnienia płynności finansowej zakładu górniczego. Zatem przekazanie całej kwoty dotacji (1 239 520 tys. zł) do kwietnia, a następnie w kwietniu i lipcu skarbowych papierów wartościowych (4 282 913,8 tys. zł)⁸³ powodowało, że PGG S.A. otrzymała dopłaty w terminie wcześniejszym, niż bieżące potrzeby płynnościowe Spółki. Według NIK, taka praktyka pozostaje w sprzeczności z założeniami wytycznych, które wskazują na adekwatność dopłat do bieżących potrzeb jednostek, w których redukowane są zdolności produkcyjne, a także generuje dodatkowe koszty dla Skarbu Państwa wynikające z wcześniejszej realizacji zobowiązań.

(akta kontroli. str. 55-91, 277-291, 302-305 folder MW)

NIK wskazuje również na nieprawidłowości ustalone w toku kontroli przeprowadzonej przez dysponenta w ZUOP, zakończonej w 2025 r., w zakresie realizacji zadań i wykorzystania środków dotacji w okresach wcześniejszych. W wystąpieniu pokontrolnym MP z dnia 18 kwietnia 2025 r., wykazano liczne nieprawidłowości w działalności nadzorowanego Zakładu, w tym w zakresie wykorzystania środków dotacji. Między innymi: niewskazanie we wnioskach o dotacje za lata 2023 i 2024 szczegółowych zadań do realizacji w ramach celów wymienionych w art. 119 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2006 r. Prawo atomowe⁸⁴ oraz przynależnych im kosztów; nieokreślenie w polityce rachunkowości ZUOP zasad prowadzenia wyodrębnionej ewidencji; nieprawidłowe sporządzanie sprawozdań; niewłaściwe dysponowanie środkami otrzymanymi w ramach dotacji.

W 2025 r. ME przeprowadziło powtórную kontrolę w ZUOP. Do czasu zakończenia kontroli NIK, postępowanie kontrolne prowadzone przez ME w ZUOP nie zostało zakończone. Z wyjaśnień udzielonych przez Ministra Energii⁸⁵ wynika, że z jedenastu wniosków pokontrolnych zrealizowano cztery wnioski, cztery zrealizowano częściowo, a trzech nie zrealizowano. Niezrealizowane wnioski dotyczyły wdrożenia regulacji wewnętrznych wprowadzających obowiązek szacowania wszystkich zamówień do kwoty 130 tys. zł wraz z dokumentowaniem przeprowadzenia rozeznania rynku oraz zwiększenia nadzoru i wprowadzenia skutecznych mechanizmów kontrolnych w procesie udzielania zamówień publicznych oraz przywrócenia w strukturze organizacyjnej kontroli instytucjonalnej.

Z przywołanych uprzednio wyjaśnień wynika, że niezakończone postępowanie kontrolne wskazuje na możliwość wystąpienia nieprawidłowości również w innych obszarach.

⁸³ Minister przekazał Spółce obligacje skarbowe, w kwietniu (zerokuponowe, zmiennokuponowe i stałokuponowe) o wartości emisyjnej 1 604 482 tys. zł i wycenie godziwej 1 586 592 tys. zł oraz w lipcu obligacje zerokuponowe o wartości emisyjnej 2 779 027 tys. zł i wycenie godziwej 2 696 321,8 tys. zł.

⁸⁴ Dz. U. z 2026 r. poz. 1.

⁸⁵ Pismo z dnia 27 marca 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.KB.

Zwiększenie wydatków w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi ze środków rezerw celowych

W 2025 r. plan wydatków dysponenta części 48, na podstawie art. 154 ufp został zwiększony środkami z rezerw celowych o łączną kwotę 22 966 tys. zł. Kwotę tę w wyniku korekty zmniejszono łącznie o 943 tys. zł. Rezerwy celowe uruchomiono z przeznaczeniem na:

- przygotowanie i realizację zadań związanych z objęciem i sprawowaniem przez Polskę przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r. (rezerwa w poz. 62 uruchomiona sześcioma decyzjami w łącznej kwocie 1959,2 tys. zł, po korektach zmniejszających - ostatecznie w łącznej kwocie 1557,1 tys. zł⁸⁶),
- sfinansowanie dodatków służby cywilnej wraz z pochodnymi dla trzech urzędników zatrudnionych w Ministerstwie Przemysłu, którzy uzyskali mianowanie w grudniu 2024 r. (rezerwa w poz. 20 uruchomiona jedną decyzją w kwocie 56,1 tys. zł),
- sfinansowanie programu wieloletniego pod nazwą „Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego "MARIA" umożliwiający jego eksploatację po 2027 r." (rezerwa w poz. 67 uruchomiona jedną decyzją w kwocie 4861 tys. zł),
- sfinansowanie między innymi skutków decyzji Ministra Finansów (skutki przechodzące decyzji z 15 października 2024 r.⁸⁷ w związku z kontynuacją realizacji zadań związanych z utworzeniem w 2024 r. Ministerstwa Przemysłu, w tym na wynagrodzenia osobowe z uwzględnieniem wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla osoby zajmującej kierownicze stanowisko państwowe - sekretarza stanu w Ministerstwie Przemysłu - Pełnomocnika Rządu do spraw Strategicznej Infrastruktury Energetycznej) oraz budowę kompleksu pomieszczeń bezpiecznych w siedzibie Ministerstwa Przemysłu w Katowicach (rezerwa w poz. 44 uruchomiona pięcioma decyzjami w łącznej kwocie 12 797,1 tys. zł, a po korektach zmniejszających - ostatecznie w łącznej kwocie 1557,1 tys. zł⁸⁸),
- sfinansowanie wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla odwołanego ze stanowiska Ministra Przemysłu (rezerwa w poz. 21 uruchomiona jedną decyzją w kwocie 51,5 tys. zł),
- sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla 31 nowych etatów oraz wyposażenie stanowisk pracy w związku z utworzeniem Ministerstwa Energii (rezerwa w poz. 56 uruchomiona jedną decyzją w kwocie 2700,2 tys. zł).

⁸⁶ Decyzje zmniejszające środki z rezerwy celowej w poz.62: MF/WM8.4143.3.189.2025.MF.709.K01 z dnia 12 maja 2025 r. na kwotę 30,31 zł, MF/WM8.4143.3.328.2025.MF.1268.K01 z dnia 4 czerwca 2025 r. na kwotę 199,9 tys. zł, MF/WM8.4143.3.387.2025.MF.1622.K01 z dnia 4 czerwca 2025 r. na kwotę 35 tys. zł, MF/WM8.4143.3.442.2025.MF.2029.K01 z dnia 23 września 2025 r. na kwotę 90,65 zł, MF/WM8.4143.3.387.2025.MF.1622.K02 z dnia 7 października 2025 r. na kwotę 50 tys. zł, MF/WM8.4143.3.102.2025.MF.127.K02 z dnia 7 października 2025 r. na kwotę 116,8 tys. zł, MF/WM8.4143.3.328.2025.MF.1268.K02 z dnia 13 października 2025 r. na kwotę 320,00 zł.

⁸⁷ Decyzja nr MF/FG4.4143.3.176.2024.MF.4642 oraz MF/FG4.4143.3.173.2024.MF.4593.

⁸⁸ Decyzje zmniejszające środki z rezerwy celowej w poz.44: MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567.K01 z dnia 17 lipca 2025 r. na kwotę 440,6 tys. zł, MF/FG4.4143.3.89.2025.MF.1513.K01 z dnia 17 lipca 2025 r. na kwotę 4 tys. zł, MF/FG4.4143.3.104.2025.MF.1948.K01 K01 z dnia 13 października 2025 r. na kwotę 78,2 tys. zł, MF/FG4.4143.3.14.2025.MF.322.K01 z dnia 15 października 2025 r. na kwotę 18 tys. zł.

Dysponent części 48 w przypadku ośmiu z 15 decyzji wystąpił do Ministra Finansów z wnioskami o korekty decyzji⁸⁹ przyznających środki z rezerw celowych w związku z niepełnym ich wykorzystaniem i powstałymi oszczędnościami w Ministerstwie Energii. Łączna kwota przyznanych środków z rezerw po korekcie wyniosła 22 023 tys. zł i została wydatkowana w wysokości 19 954,8 tys. zł, tj. 90,8%. Niewydatkowane środki w wysokości 2068,2 tys. zł wynikały między innymi z odstąpienia od realizacji części zadań związanych z modernizacją siedziby Ministerstwa w Katowicach (zmiana siedziby Ministerstwa) oraz niższych niż planowane kosztów tej modernizacji, a także pokrycia części kosztów zakupu wyposażenia nowych stanowisk pracy w ME z innych środków wygospodarowanych w planie finansowym Ministerstwa Energii. W związku z tym, Minister Energii w listopadzie i w grudniu 2025 r. podjął cztery decyzje⁹⁰ o zablokowaniu środków pochodzących z rezerw celowych na łączną kwotę 1788,4 tys. zł. Szczegółowym badaniem objęto pięć wybranych⁹¹ celowo decyzji wprowadzających zmiany do budżetu państwa, na łączną kwotę 19 494 tys. zł (84,9% środków z rezerw celowych), z przeznaczeniem na sfinansowanie:

- programu wieloletniego pod nazwą „Program modernizacji badawczego reaktora jądrowego MARIA umożliwiający jego eksploatację po 2027 r.”⁹²;
- 31 etatów w nowotworzonej strukturze ME⁹³;
- zadania inwestycyjnego pn.: „Budowa kompleksu pomieszczeń bezpiecznych w siedzibie Ministerstwa Przemysłu w Katowicach”, wynikającego z kontynuacji realizacji zadań związanych z utworzeniem w 2024 r. Ministerstwa Przemysłu⁹⁴;
- wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla odwołanego ze stanowiska Ministra Przemysłu⁹⁵;
- wynagrodzeń osobowych, w związku z kontynuacją realizacji zadań⁹⁶ związanych z utworzeniem w 2024 r. Ministerstwa Przemysłu⁹⁷.

Badanie ww. decyzji wykazało, że zadania na które uruchomiono środki z rezerw celowych zostały zrealizowane. Środki finansowe badanych pozycji rezerw zostały wykorzystane w 90% (17 513,4 tys. zł). Niepełne wykorzystanie wynikało ze stopniowego obsadzania etatów, nieprzystąpienia pracowników do pracowniczych planów kapitałowych (PPK), oszczędności w procesie inwestycyjnym (budowlanym). Niewykorzystane środki były zablokowane w łącznej kwocie 1788,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 302 – 305, folder JW, 992-999, 1067-1135)

⁸⁹ Wnioski o zmniejszenie środków z rezerw celowych: 48.4143.2.2.2025.WKMF z dnia 7 maja 2025 r. na kwotę 30,31 zł, 48.4143.2.4.2025.WKMF z dnia 28 maja 2025 r. na kwotę 199,9 tys. zł, 48.4143.2.3.2025.WKMF z dnia 29 maja 2025 r. na kwotę 35 tys. zł, 48.4143.2.6.2025.WKMF z dnia 15 lipca 2025 r. na kwotę 4 tys. zł, 48.4143.2.5.2025.WKMF z dnia 15 lipca 2025 r. na kwotę 440,6 tys. zł, 48.4143.2.10.2025.WKMF z dnia 18 sierpnia 2025 r. na kwotę 90,65 zł, 48.4143.2.8.2025.WKMF z dnia 19 sierpnia 2025 r. na kwotę 116,8 tys. zł, 48.4143.2.7.2025.WKMF z dnia 18 września 2025 r. na kwotę 50 tys. zł, 48.4143.2.9.2025.WKMF z dnia 18 września 2025 r. na kwotę 320,00 zł, 48.4143.2.11.2025.WKMF z dnia 30 września 2025 r. na kwotę 78,3 tys. zł, 48.4143.2.12.2025.WKMF z dnia 13 października 2025 r. na kwotę 18 tys. zł.

⁹⁰ Decyzje: z dnia 17 listopada 2024 r. nr 48.4143.12.9.2025.BD, z dnia 28 listopada 2024 r. nr 48.4143.12.12.2025.BD, z dnia 30 grudnia 2024 r. nr 48.4143.12.16.2025.BD, z dnia 30 grudnia 2024 r. nr 48.4143.12.17.2025.BD.

⁹¹ Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka uwzględniającej m.in. kwoty rezerw celowych i ich wykorzystanie.

⁹² Decyzja z dnia 9 września 2025 r. nr MF/FG4.4143.3.194.2025.MF.3903.

⁹³ Decyzja z dnia 15 października 2025 r. MF/Fg4/4143,3,208.2025MF.4788.

⁹⁴ Decyzja z dnia 29 maja 2025 r. MF/FG4.4143.3.123.2025.MF.2354.

⁹⁵ Decyzja z dnia 14 października 2025 r. MF/FG4.4143.3.204.2025.MF.4357.

⁹⁶ Decyzja Ministra Finansów z dnia 15 października 2024 r. MF/FG4.4143.3.173.2024.MF.4593.

⁹⁷ Decyzja z dnia 26 lutego 2025 r. MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567 i MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567.K01.

Blokady środków budżetu państwa w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi

W 2025 r. Minister Energii podjął⁹⁸ 17 decyzji o blokadzie środków na wydatki w części 48 w łącznej kwocie 356 910,3 tys. zł⁹⁹, w tym cztery decyzje dotyczyły blokowania środków z rezerw celowych na łączną kwotę 1788,4 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto pięć decyzji o blokadzie środków, dobranych¹⁰⁰ w sposób celowy, na łączną kwotę 351 283,5 tys. zł, tj. 98,4%:

- Minister Energii w dniu 3 listopada 2025 r.¹⁰¹ zablokował wydatki w kwocie 174 398,2 tys. zł. Środki te zostały zablokowane, ponieważ w październiku 2025 r. zidentyfikowano nadwyżki wobec przyjętego planu finansowego, na podstawie przeglądu udzielanych dotacji przez ME przeprowadzonego w Departamencie Górnictwa i Hutnictwa. Zmniejszone zapotrzebowanie na środki dotyczyło głównie: „Dotacji podmiotowej z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych - Finansowanie kosztów sprawowania ogólnego zarządu Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.”¹⁰² w kwocie 43 785,6 tys. zł, „Dotacji celowej z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, wynikających z ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego - Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.”¹⁰³ w kwocie 130 000 tys. zł oraz „Dotacji celowej z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, wynikających z ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego - Węglukoks Kraj S.A.” w kwocie 612,2 tys. zł.
- Minister Energii w dniu 10 grudnia 2025 r.¹⁰⁴ zablokował wydatki w kwocie 172 397,8 tys. zł. Środki te zostały zablokowane, ponieważ w listopadzie 2025 r. zidentyfikowano nadwyżki wobec przyjętego planu finansowego, na podstawie przeglądu udzielanych dotacji przez ME przeprowadzonego w Departamencie Górnictwa i Hutnictwa oraz przeglądu wykonanego przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. w dniu 28 listopada 2025 r. Zmniejszone zapotrzebowanie na środki dotyczyło: dotacji celowej SRK w kwocie 163 018,2 tys. zł wskazanej przez Departamencie Górnictwa i Hutnictwa oraz w kwocie 9379,6 tys. zł wskazanej przez Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. w piśmie z dnia 28 listopada 2025 r.¹⁰⁵.

⁹⁸ Na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 w zw. z ust. 3 pkt 2 ufp.

⁹⁹ Decyzje o blokadzie środków podejmowane były w dniach: 13 maja 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.2.2025.BD, 23 lipca 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.3.2025.BD, 25 września 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.4.2025.BD, 29 października 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.6.2025.BD, 29 października 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.5.2025.BD, 3 listopada 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.7.2025.BD, 12 listopada 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.8.2025.BD, 17 listopada 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.9.2025.BD, 26 listopada 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.10.2025.BD, 28 listopada 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.12.2025.BD, 1 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.13.2025.BD, 10 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.14.2025.BD, 19 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.15.2025.BD, 30 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.16.2025.BD, 30 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.17.2025.BD, 30 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.18.2025.BD, 30 grudnia 2025 r. decyzja nr 48.4143.12.19.2025.BD.

¹⁰⁰ Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka uwzględniającej m. in. terminy oraz kwoty dokonanych blokad.

¹⁰¹ Decyzja nr 48.4143.12.7.2025.BD.

¹⁰² Dalej także: dotacja podmiotowa SRK.

¹⁰³ Dalej także: dotacja celowa SRK.

¹⁰⁴ Decyzja nr 48.4143.12.14.2025.BD.

¹⁰⁵ Pismo znak: 5/N/E/EA/EAE/AG19621/25 w związku z umową dotacyjną nr 21/D/10001/2580/DGH/MP/2025.

- Minister Energii w dniu 30 grudnia 2025 r.¹⁰⁶ zablokował wydatki w kwocie 3006,7 tys. zł w związku z zawarciem w dniu 19 grudnia 2025 r. dwóch aneksów do umów dotacyjnych zmniejszających zapotrzebowanie na środki dotacji celowej SRK w kwocie 2008,1 tys. zł oraz dotacji podmiotowej SRK w kwocie 998,6 tys. zł.
- Minister Energii w dniu 30 grudnia 2025 r.¹⁰⁷ zablokował wydatki z rezerwy celowej poz. 56, w kwocie 747 tys. zł, przeznaczonych na zakup wyposażenia nowych stanowisk pracy w ME, w związku z sfinansowaniem zakupu ze środków własnych, wygoszpodarowanych z oszczędności powstałych w związku z późniejszym niż planowano wzrostem zatrudniania.
- Minister Energii w dniu 30 grudnia 2025 r.¹⁰⁸ zablokował wydatki z rezerwy celowej poz. 56 w kwocie 733,7 tys. zł, w związku ze zmniejszeniem zakresu prac realizowanych w budynkach Ministerstwa w Katowicach (zmniejszenie wydatków majątkowych w kwocie 477,5 tys. zł) oraz oszczędnościami, które powstały głównie ze względu na późniejsze niż planowano zatrudnienie pracowników.

W odniesieniu do terminów podejmowania decyzji o zablokowaniu wskazanych wydatków, NIK sformułowała nieprawidłowość.

(akta kontroli str. 302-305 folder JW, 992-999, 1067-1086, 1179-1190, 1363-1369)

Zobowiązania

Według stanu na 31 grudnia 2025 r. zobowiązania razem wyniosły 2887 tys. zł. Zobowiązania głównie dotyczyły dodatkowego wynagrodzenia rocznego i pochodnych (2387,7 tys. zł) oraz innych rozrachunków (499,3 tys. zł), w tym: związanych z rozliczeniem dostaw energii elektrycznej (154,4 tys. zł), różnych usług ujmowanych w paragrafie 4300 (291 tys. zł) podróży służbowych (46,1 tys. zł) wpłat na PPK (14,3 tys. zł) i innych. Zobowiązania zostały uregulowane w 2026 r. w wymaganych terminach. Na koniec 2025 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne. Analiza zapisów księgowych nie wykazała, aby ME poniosło wydatki związane z nieterminowym regulowaniem zobowiązań.

(akta kontroli str. 223-226, 248-250)

Wydatki na wynagrodzenia i zatrudnienie

Plan wydatków na wynagrodzenia w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi po zmianach wynosił 30 526,1 tys. zł, w tym 29 676,4 tys. zł wydatki osobowe i uposażenia oraz 849,8 tys. zł - dodatkowe wynagrodzenia roczne¹⁰⁹. Według sprawozdania Rb-70 za 2025 r. plan po zmianach zrealizowano w 99% w kwocie 30 226,3 tys. zł. W porównaniu do 2024 r. wydatki na wynagrodzenia w 2025 r., w związku ze wzrostem zatrudnienia, były wyższe o 16 747,7 tys. zł, czyli o 221,6%.

Przeciętne zatrudnienie w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, w przeliczeniu na pełne etaty (według Rb-70) w 2025 r. wyniosło 159 i było wyższe od zatrudnienia w 2024 r. o 84 etaty (o 212%). Wzrost zatrudnienia odnotowano w korpusie członków służby cywilnej (o 69 etatów), pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń (o 14 etatów)

¹⁰⁶ Decyzja nr 48.4143.12.19.2025.BD.

¹⁰⁷ Decyzja nr 48.4143.12.17.2025.BD.

¹⁰⁸ Decyzja nr 48.4143.12.16.2025.BD.

¹⁰⁹ Wyplacone w 2025 r. za rok poprzedni.

oraz jednego członka kierownictwa. Zgodnie z wyjaśnieniami Zastępcy Dyrektora BDG¹¹⁰ wzrost zatrudnienia w 2025 r. wynikał m.in. z obsadzenia dodatkowych etatów:

- 23 etatów członków korpusu służby cywilnej (skutki przechodzące na 2025 r.¹¹¹),
- 15 etatów pracowników nieobjętych mnożnikowym systemem wynagradzania,
- 15 etatów w korpusie służby cywilnej,
- 1 etat osoby zajmującej kierownicze stanowisko państwowe¹¹².

Przeciętne wynagrodzenie w 2025 r. wyniosło 15,8 tys. zł brutto i w porównaniu do roku poprzedniego wzrosło o 3,5% (z 15,3 tys. zł), w tym dla pracowników korpusu służby cywilnej o 3,9%, dla osób z niemnożnikowym systemem wynagrodzeń o 9,8%, a dla członków kierownictwa przeciętne wynagrodzenie było niższe o 4,7%.

Wydatki na nagrody w 2025 r. ogółem dla 159 średnio zatrudnionych w wyniosły 2633,2 tys. zł, a średnia roczna kwota nagrody wyniosła 16,6 tys. zł. Członkowie kierownictwa nie otrzymywali nagród w 2025 r.

W części 48 dodatki do wynagrodzeń pracowników w łącznej kwocie 69,4 tys. zł (0,2% wynagrodzeń ogółem) były finansowane z innych źródeł niż ustawa budżetowa, tj.: w przypadku dwóch pracowników ME z Funduszu Cyberbezpieczeństwa (36 tys. zł) oraz 10 pracowników z KPO Cyberbezpieczny Rząd (33,4 tys. zł).

Zrealizowane wydatki na wynagrodzenia nie przekroczyły planu po zmianach w poszczególnych paragrafach klasyfikacji budżetowej.

W części 48 w Ministerstwie Energii wypłacono ekwiwalenty za niewykorzystany urlop wypoczynkowy dla 18 pracowników w łącznej kwocie 75,8 tys. zł. W trzech przypadkach pracownicy byli zwolnieni ze świadczenia pracy w okresie wypowiedzenia, co wynikało z odwołania ich z pełnienia funkcji kierowniczych. Trzech pracowników nie wykorzystało urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia, ponieważ przebywali na zwolnieniach lekarskich.

W sześciu przypadkach powodem braku możliwości wykorzystania urlopu wypoczynkowego w okresie wypowiedzenia była wzmożona ilość zadań, wynikająca w głównej mierze z reorganizacji Ministerstwa, konieczności przekazywania spraw i wdrażania nowych pracowników. W pozostałych przypadkach, pomimo iż pracownicy w okresie wypowiedzenia przebywali na urlopach wypoczynkowych, nie zdążyli ich w pełni wykorzystać.

Kontrola w powyższym zakresie nie wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 159-160, 221-222, 306-308, 374-394, 408-411)

Świadczenia na rzecz osób fizycznych

W 2025 r. wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 50,8 tys. zł (52,9% planu po zmianach). Wydatki dotyczyły finansowania zasądzonych rent, refundacji kosztów zakupu okularów, zakupu odzieży roboczej oraz ryczałtu za pracę zdalną.

(akta kontroli str. 223-226, 306-312)

Wydatki na szkolenia

¹¹⁰ Pismo znak: BDG-WZZL.091.1.2026.DW z dnia 24 marca 2026 r.

¹¹¹ Decyzja Ministerstwa Finansów (MF) nr MF/FG4.4143.3.173.2024.MF.4593 z 15.10.2024 r. (tj. 18 etatów członków korpusu służby cywilnej przyznanych decyzją nr MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567 z dnia 26.02.2025 oraz 5 etatów członków korpusu służby cywilnej przyznanych decyzją nr MF/FG4.4143.3.89.2025.MF.1513 z dnia 24.04.2025).

¹¹² Decyzja MF nr MF/FG4.4143.3.208.2025.MF.4788 z dnia 15.10.2025 r.

Polityka szkoleniowa w Ministerstwie Energii była uregulowana Zarządzeniem nr 13/2025 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 24 kwietnia 2025 r., w sprawie wprowadzenia regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, które po utworzeniu Ministerstwa Energii Dyrektor Generalny ME utrzymał w mocy.

Zgodnie z treścią pkt 5.2 Planowanie ppkt 4 ww. zarządzenia wskazano, że Biuro Dyrektora Generalnego opracowuje w terminie do 31 stycznia roczny plan szkoleń, na podstawie otrzymanych zgłoszeń dyrektorów komórek organizacyjnych. W 2025 r. w Ministerstwie Energii nie sporządzono planu szkoleń. Wszystkie szkolenia były realizowane poza planem szkoleń, zgodnie z bieżącymi potrzebami pracowników.

Jak wynika z wyjaśnień Dyrektora Generalnego ME¹¹³, niesporządzenie rocznego planu szkoleń na 2025 r. było konsekwencją obiektywnych uwarunkowań organizacyjnych oraz momentu wejścia w życie regulacji wewnętrznej. Od marca 2024 r. Ministerstwo Przemysłu funkcjonowało w fazie organizacyjnej, obejmującej tworzenie struktury, opracowywania regulaminów organizacyjnych oraz sukcesywne zatrudnianie pracowników. W tym okresie następowała dynamiczna zmiana liczby i struktury zatrudnienia, co powodowało, że potrzeby szkoleniowe miały charakter zmienny i trudny do precyzyjnego zaplanowania w ujęciu rocznym. Zarządzenie nr 13/2025 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 24 kwietnia 2025 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników weszło w życie 25 kwietnia 2025 r., tj. po upływie terminu wskazanego w § 5 ust. 2 pkt 4 (do 31 stycznia danego roku) na opracowanie rocznego planu szkoleń. Tym samym obowiązek sporządzenia planu – wynikający z tego aktu – nie mógł znaleźć zastosowania do roku 2025. W 2025 r. przyjęto rozwiązanie zapewniające ciągłość realizacji zadań publicznych oraz racjonalne wykorzystanie środków publicznych, polegające na bieżącej identyfikacji potrzeb szkoleniowych przez dyrektorów komórek organizacyjnych i kierowaniu pracowników na szkolenia adekwatnie do aktualnych zadań.

Na szkolenia pracowników w części 48 poniesione zostały wydatki w wysokości 160,7 tys. zł. NIK mając na uwadze zmiany organizacyjne związane z utworzeniem Ministerstwa Przemysłu a następnie jego przekształceniem w Ministerstwo Energii nie sformułowała nieprawidłowości w zakresie planowania szkoleń. Jednak wskazuje, że realizacja szkoleń wyłącznie w trybie bieżącym przy braku jakiegokolwiek formy planowania nie zapewnia efektywnego zarządzania polityką szkoleniową jednostki.

Szczegółowym badaniem objęto 12 szkoleń, w tym informatyczne, językowe, z zakresu zarządzania oraz umiejętności interpersonalnych, sztucznej inteligencji i zamówień publicznych. Kontrola dokumentacji w powyższym zakresie nie wykazała nieprawidłowości.

(akta kontroli str. str. 302-305 folder HJ, 313-369, 395-407)

Kary i odszkodowania

W 2025 r. ME nie ponosiło wydatków związanych z zapłatą kar i zobowiązań. Analiza zapisów księgowych potwierdziła brak zobowiązań związanych z potencjalnymi karami i odszkodowaniami.

¹¹³ Pismo znak: DKN-ZN.092.1.2026.AKK z 5 marca 2026 r.

W 2025 r. przeciwko ME toczyły się 43 postępowania sądowe, w tym 42 sprawy sądowoadministracyjne oraz jedna sprawa cywilna, które nie zostały zakończone do końca roku budżetowego. Dla ośmiu przypadków spraw administracyjnych wskazano wysokość sporu na łączną kwotę 1988 tys. zł, a w pozostałych przypadkach nie było wymogu wskazania wartości przedmiotu sporu. W sprawie cywilnej kwota sporu wynosiła 101 tys. zł. W ME nie zostały związane rezerwy na potencjalne przyszłe zobowiązania z tytułu powyższych spraw. Dyrektor Budżetu i Finansów ME wyjaśniła¹¹⁴, że: „W zakresie rezerw dotyczących roszczeń spornych odpowiednie ujęcie w księgach zostanie ustalone przy sporządzaniu sprawozdania finansowego za 2025 r. Jednocześnie wartość sporu zostanie przedstawiona w załączniku do sprawozdania finansowego, tj. informacji dodatkowej do bilansu”.

(akta kontroli str. 106, 302–305 folder MW, JW, 992-999, 1067-1086)

Wydatki majątkowe

Zrealizowane w 2025 r. w części 48 wydatki majątkowe w łącznej wysokości 7197,2 tys. zł poniesione zostały w dziale 750 (wykonanie 85,7% planu po zmianach w wysokości 8086,3 tys. zł) w ramach paragrafu 6050 Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych w wysokości 6121,5 tys. zł (88,7% planu po zmianach) i paragrafu 6060 Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych w wysokości 904,7 tys. zł (76,5% planu po zmianach) oraz w dziale 150 w paragrafie 6060 w kwocie 171,1 tys. zł (54,3% planu po zmianach w wysokości 314,8 tys. zł).

W ustawie budżetowej w części 48 zaplanowano wydatki majątkowe w wysokości 400 tys. zł. Zwiększenie planu wydatków majątkowych realizowane było ze środków rezerwy celowej budżetu państwa.

Główna część wydatków majątkowych (85,1%) związana była z budową kompleksu pomieszczeń bezpiecznych, budową serwerowni oraz infrastruktury sieciowej, opracowaniem dokumentacji projektowej, dotyczącej przebudowy sali konferencyjnej, przebudowy i modernizacji systemu grzewczego oraz sanitariatów i dokumentacji projektowej dotyczącej wymiany stropu, wraz z ekspertyzą techniczną konstrukcji budynku Ministerstwa w Katowicach oraz montażu trzech masztów flagowych zewnętrznych przed Ministerstwem.

Pozostałe wydatki związane były z zakupem wyposażenia wybranych pomieszczeń i gabinetów w układy klimatyzacji w celu zapewnienia warunków pracy zgodnie z przepisami BHP oraz poprawy bezpieczeństwa pożarowego, zakupu urządzeń wielofunkcyjnych i systemów wideokonferencyjnych na potrzeby pracowników Ministerstwa oraz zakupu sprzętu fotograficznego na potrzeby Departamentu Komunikacji ME.

Poniesione w dziale 150 wydatki majątkowe przeznaczone były na sfinansowanie autorskich praw majątkowych w ramach Programu polskiej energetyki jądrowej (A, B i D).

Wydatki majątkowe zrealizowane zostały do wysokości limitu ujętego w planie finansowym po zmianach.

(akta kontroli str. 861-905, 952-965)

Zamówienia publiczne

¹¹⁴ Pismo z dnia 4 marca 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.AKK.

W ramach udzielania zamówień publicznych finansowanych z części 48 budżetu państwa w Ministerstwie Przemysłu w 2025 r. obowiązywały określone regulaminy¹¹⁵. W Ministerstwie Przemysłu, a następnie w Ministerstwie Energii wprowadzono regulacje wewnętrzne przypisujące szczegółowe zakresy odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych w procesie udzielania zamówień publicznych¹¹⁶. Przyjęte procedury i regulacje wewnętrzne określały zakresy odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych Ministerstwa w procesie udzielania zamówień publicznych oraz odsyłały do ustawy Pzp. Progi kwotowe zawarte w wewnętrznych procedurach, wedle których należało zastosować przepisy ustawy Pzp lub zezwalające na odstępianie od stosowania ustawy i korzystanie z regulacji wewnętrznych, zostały określone na poziomie zgodnym z przepisami prawa. W Ministerstwie Przemysłu dla części 48 budżetu państwa sporządzono plan zamówień na 2025 r. i dokonywano zmian aktualizacyjnych tego dokumentu¹¹⁷. Sporządzone i zatwierdzone roczne sprawozdanie o udzielonych zamówieniach publicznych za 2025 r. złożone zostało terminowo do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych¹¹⁸.

Badanie prowadzonych postępowań o udzielenie zamówień publicznych zrealizowano na podstawie czterech postępowań o łącznej kwocie 12 157 tys. zł, z których dwa obejmowały wydatkowanie środków o wartości jednostkowej przekraczającej określone w ustawie Pzp progi nakazujące stosowanie ustawy.

Zamówienie przeprowadzone w trybie Pzp dotyczyło opracowania i przeprowadzenia zajęć z zakresu podstaw energetyki jądrowej dla studentów wybranych kierunków technicznych organizację stażu dla studentów. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyłoniono wykonawców, z którymi podpisano umowy i wydatkowano środki w wysokości 6976,4 tys. zł. Zamówienie przeprowadzone w trybie Pzp dotyczyło obsługi wydarzeń – pikników naukowych w postaci stoiska informacyjno-edukacyjnego Polski Atom. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyłoniono wykonawców, z którymi podpisano umowy ramowe, z których wydatkowano w 2025 roku 4882,6 tys. zł. Oba zamówienia zostały udzielone z zachowaniem przepisów ustawy Pzp.

Zamówienie o wartości 139,3 tys. zł oraz zamówienie o wartości 158,7 tys. zł zostały przeprowadzone na podstawie regulaminów wewnętrznych i dotyczyły odpowiednio, realizacji usług wsparcia IT oraz przeprowadzenia działań prezentujących fachową wiedzę techniczną o energetyce jądrowej. Zamówienia zostały udzielone z zachowaniem zasad określonych w regulacjach wewnętrznych.

¹¹⁵ Zarządzenie nr 59 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 31 grudnia 2024 r., w sprawie trybu udzielania zamówień związanych z przygotowaniem i sprawowaniem przez Rzeczpospolitą Polską przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w I połowie 2025 r., Zarządzenie nr 16/2026 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Ministerstwie Przemysłu regulaminu udzielania zamówień publicznych, Zarządzenie nr 20/2025 Dyrektora Generalnego z dnia 5 czerwca 2025 r. zamieniające Zarządzenie nr 16/2025 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 29 kwietnia 2025 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania w Ministerstwie Przemysłu regulaminu zamówień publicznych.

¹¹⁶ Zarządzenie nr 53/2024 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 4 grudnia 2024 r. w sprawie ustalenia wewnętrznego regulaminu organizacyjnego Biura Dyrektora Generalnego i Administracji, Zarządzenie nr 2/2025 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Energii z dnia 30 września 2025 r. w sprawie zatwierdzenia regulaminu wewnętrznego Biura Dyrektora Generalnego, Zarządzenie nr 28/2025 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Przemysłu z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie ustalenia wewnętrznego regulaminu Biura Dyrektora Generalnego i Administracji.

¹¹⁷ Odpowiedź na pismo KRG.4120.1.3.2026/AK1 Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego.

¹¹⁸ Odpowiedź na pismo KRG.4120.1.3.2026/AK1 Dyrektora Biura Dyrektora Generalnego. Znak: DKN-ZN.092.1.2026.AKK z dnia 27 lutego 2026 r. W dniu 26 lutego 2026 r. zostało złożone sprawozdanie roczne do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych - nr 2025/SPRR 00022639/01.

W wyniku analizy ww. czterech zamówień publicznych stwierdzono, że prawidłowo stosowano zasady wynikające z przepisów prawa zamówień publicznych. Zamówienia zrealizowano terminowo, w umownych kwotach a przedmiot zamówienia był zgodny z zawartymi umowami. Z tytułu zawartych umów poniesiono celowe wydatki służące realizacji zadań dysponenta.

(akta kontroli str. 500-523, 802-817)

Realizacja wybranych wydatków bieżących i majątkowych

Wydatki bieżące (111 377,3 tys. zł) stanowiły 3,2% ogółu wydatków części 48 i zostały zrealizowane w dziale: 150 - Przetwórstwo przemysłowe (39 003,6 tys. zł), 750 - Administracja publiczna (72 364,9 tys. zł) oraz w dziale 752 - Obrona narodowa (8,8 tys. zł). Największą grupę wydatków bieżących stanowiły wydatki na wynagrodzenia pracowników, zakup usług w ramach Programu polskiej energetyki jądrowej oraz składki na rzecz organizacji międzynarodowych (Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej¹¹⁹).

Badaniu poddano wydatki ewidencjonowane na koncie księgowym 130 – „Rachunek bieżący jednostki” części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi, spośród których wylosowano ww. metodą MUS, 34 pozycje wydatków bieżących o łącznej wartości 48 221,6 tys. zł. Wyboru dokonano z populacji wydatków pozapłacowych i jednostkowo wyższych od 1 tys. zł. Ponadto, w sposób celowy¹²⁰ wybrano 12 pozycji wydatków bieżących o wartości 35,6 tys. zł oraz trzy pozycje wydatków majątkowych 414,5 tys. zł. Razem badana próba wyniosła 48 671,7 tys. zł, co stanowiło 41% wydatków bieżących i majątkowych poniesionych w części 48.

Badanie wybranych wydatków pod kątem rzetelności skalkulowania, legalności, gospodarności, celowości i terminowości płatności, a także w zakresie kontroli i nadzoru nad ich realizacją oraz poprawnością ujęcia w ewidencji księgowej – w tym zgodności z wymogami klasyfikacji budżetowej, nie wykazało działań dokonanych niezgodnie z obowiązującymi przepisami, niegospodarnych lub niesłużących realizacji celów jednostki, za wyjątkiem opisanej poniżej nieprawidłowości w użytkowaniu samochodów służbowych.

(akta kontroli str. 136-144, 302-305 folder AK)

NIK zauważa, iż płatności na pokrycie kosztów składek członkowskich wynikających z zobowiązań z tytułu członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w MAEA o łącznej wartości 18 274,8 tys. zł dokonywane w walutach obcych, nie zostały zrealizowane w terminie jakim określiła¹²¹ MAEA, tj. w terminie do 1 stycznia 2025 r.

Z notatki dla Ministra Energii w zakresie rekomendacji płatności składek do MAEA wynika, że możliwymi terminami (uzgadnianymi z MAEA) były płatności w równych ratach: na 30 stycznia, 30 czerwca, 30 września i 31 grudnia 2025 r. Według wyjaśnień¹²² Dyrektora Departamentu Energii Jądrowej¹²³, Departament prowadził analizy kursów walut korzystając z powszechnie dostępnych prognoz walutowych i opinii, po czym rekomendował Ministrowi wykonanie płatności

¹¹⁹ Dalej: MAEA.

¹²⁰ Decyzje wybrano na podstawie osądu kontrolera i przeprowadzonej analizy ryzyka.

¹²¹ Dokumenty MAEA z dnia 9 października 2024 r. i 20 listopada 2024 r.

¹²² Pismo z dnia 17 marca 2026 r., znak sprawy: AZ.

¹²³ Dalej: DEJ.

jednorazowej na koniec stycznia, uzasadniając korzystnym kursem EURO i USD i uwzględniając limit środków w PLN ustalony w planie finansowym.

Zobowiązania zostały uregulowane w dniach 29 i 30 stycznia 2025 r., a termin ich realizacji, według ME, wynikał z uzgodnień pomiędzy MAEA a pracownikami przedstawicielstwa Rzeczypospolitej Polskiej przy MAEA w Wiedniu. Według wyjaśnień¹²⁴ Dyrektora DEJ, Ministerstwo Energii realizując płatności na rzecz organizacji międzynarodowej opierało się na korespondencji pomiędzy MAEA a przedstawicielstwem Rzeczypospolitej Polskiej przy MAEA w Wiedniu, oświadczając przy tym, że nie dysponuje korespondencją dotyczącą ustaleń w zakresie potwierdzenia i uszczegółowienia zasad i terminów płatności składek.

Zdaniem NIK, w celu minimalizacji ryzyka ewentualnych sankcji związanych z nieterminowymi płatnościami, w zakresie uzgadniania i realizacji płatności w walutach obcych na rzecz organizacji międzynarodowych, zasadnym byłoby rozważenie udoskonalenia wymiany informacji z podmiotami odpowiedzialnymi za reprezentowanie strony polskiej przy MAEA.

(akta kontroli str. 724-801, 820-821)

Działania nadzorcze

W ramach realizowanych działań związanych z prowadzonym nadzorem i kontrolą (zgodnie z zapisami art. 175 ufp w zakresie kontroli wykonania budżetu przez dysponentów części budżetowych) nad prawidłowością wykorzystania środków finansowych, w tym w zakresie zrealizowanych zadań, w celu zapewnienia sprawnego mechanizmu kontroli zarządczej sporządzane były przez Departament Budżetu i Finansów ME i przekazywane do zatwierdzenia przez Ministra Energii, kwartalne informacje z wykonania budżetu danej części.

Informacje te zawierały dane o poziomie realizacji budżetu w zakresie dochodów i wydatków oraz stopniu realizacji zadań, a także rekomendacje i zobowiązania komórek organizacyjnych Ministerstwa do bieżącego monitorowania i analizy możliwości pełnej realizacji budżetu, zgłaszania zmian w planie oraz wskazania wolnych środków, które zostaną rozdysponowane zgodnie z dodatkowymi potrzebami poszczególnych komórek organizacyjnych lub zablokowane, zgodnie z art. 177 ust. 1 ufp.

Minister rzetelnie sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją budżetu państwa w części 48 – Gospodarka surowcami energetycznymi na podstawie art. 175 ust. 1 i 2 ufp, jednak opisane powyżej, w punkcie Dotacje udzielone z budżetu państwa, wyniki kontroli przeprowadzanych przez ME w nadzorowanej jednostce (ZUOP), na funkcjonowanie której Minister Energii przekazuje środki w ramach dotacji podmiotowej, wskazały nieprawidłowości świadczące o potrzebie wzmocnienia nadzoru nad prawidłowością wydatkowania środków publicznych i realizacją zadań.

(akta kontroli str. 292-301, 302-305 folder AK)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹²⁴ Pismo z dnia 17 marca 2025 r.

1. Minister Energii zbyt późno podejmował decyzje w sprawie blokowania środków budżetowych pochodzących z rezerw celowych, w związku z nierealizowaniem lub ograniczeniem realizacji zadań oraz w związku uzyskanymi oszczędnościami. Było to działaniem nierzetelnym, pozbawiającym możliwości racjonalnego gospodarowania środkami budżetowymi oraz jak wskazała¹²⁵ Podsekretarz Stanu MF „informacje o podjętych decyzjach o blokadach wydatków przez dysponentów, umożliwią Ministrowi Finansów skuteczne i najbardziej optymalne zarządzanie płynnością budżetu państwa, szczególnie na końcowym etapie jego realizacji”.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych kierownik jednostki sektora finansów publicznych, jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej tej jednostki, a zgodnie z art. 44 ust. 3 ufp wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny. Zatem, dysponent środków budżetowych powinien blokować środki w przypadku stwierdzenia przesłanek określonych przepisem art. 177 ust. 1 ufp oraz niezwłocznie informować Ministra Finansów o decyzjach dotyczących blokowania, co wynika z treści art. 177 ust. 4 ufp.

W dniu 11 grudnia 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki skierował m.in. do ME pismo przypominające o niezwłocznym przeprowadzeniu analizy możliwych oszczędności w wydatkach i podjęcie decyzji o blokowaniu planowanych wydatków w systemie TREZOR.

Minister Energii w dniu 30 grudnia 2025 r. podjął decyzję¹²⁶ o zablokowaniu środków pochodzących z rezerwy celowej¹²⁷ z poz. 56 na kwotę 747 tys. zł. Kwota 736 tys. zł z tej blokady w paragrafie 4000 odpowiada w całości kwocie z rezerwy celowej w tym paragrafie. Zgodnie z uzasadnieniem i wnioskiem¹²⁸ w sprawie powyższej rezerwy, kwota ta miała być przeznaczona na wyposażenie stanowisk pracy utworzonych w związku z powstaniem ME. Pozostała kwota blokady związana była z oszczędnościami związanymi ze świadczeniami na rzecz pracowników, które powstały głównie ze względu na późniejsze niż planowano zatrudnianie pracowników i faktu, że nie wszyscy pracownicy uczestniczyli w PPK.

Minister Energii w dniu 30 grudnia 2025 r. podjął decyzję¹²⁹ o zablokowaniu środków pochodzących z rezerwy celowych¹³⁰ z poz. 44 na kwotę 733,7 tys. zł. Kwota 477 tys. zł z tej blokady w paragrafie 6050, zgodnie z uzasadnieniem i wnioskami¹³¹ dla rezerw celowych¹³² miała być przeznaczona na zadania związane z modernizacją budynków ME w Katowicach. Pozostała kwota blokady związana była z oszczędnościami związanymi ze świadczeniami na rzecz pracowników, które powstały głównie ze względu na późniejsze niż planowano zatrudnianie pracowników i faktu, że nie wszyscy pracownicy uczestniczyli w PPK.

¹²⁵ Pismo z dnia 11 grudnia 2025 r. znak BP2.412.5.2025.

¹²⁶ Decyzja nr 48.4143.12.17.2025.BD.

¹²⁷ Decyzja MF/FG4.4143.3.208.2025.MF.4788 z dnia 15 października 2025 r.

¹²⁸ Wniosek 48.4143.1.18.2025.WMF z dnia 10 października 2025 r.

¹²⁹ Decyzja nr 48.4143.12.16.2025.BD.

¹³⁰ Decyzja MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567 z dnia 26 lutego 2025 r., Decyzja MF/FG4.4143.3.89.2025.MF.1513 z dnia 24 kwietnia 2025 r., Decyzja MF/FG4.4143.3.123.2025.MF.2354 z dnia 29 maja 2025 r.,

¹³¹ Wniosek 48.4143.1.3.2025.WMF z dnia 11 lutego 2025 r., Wniosek 48.4143.1.13.2025.WMF z dnia 23 maja 2025 r.

¹³² Decyzja MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567 z dnia 26 lutego 2025 r., Decyzja MF/FG4.4143.3.123.2025.MF.2354 z dnia 29 maja 2025 r.

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego przez Dyrektora BDG¹³³, wskazującego że: „(...) blokada wydatków w ramach niektórych zadań mimo zawartych umów nie była pożądana wobec ryzyka powstania innych koniecznych wydatków w ramach zadania (np.: konieczność zlecenia robót dodatkowych, ekspertyz, opinii – czynności, które nie był możliwe do przewidzenia w momencie zawierania umów)”. Kwoty oszczędności były znane wcześniej przez jednostkę, np.: w dniu 15 września 2025 r. zawarto umowę na „Opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej wymiany stropu”, która była niższa od zaplanowanej kwoty w rezerwie celowej¹³⁴ na ten cel o 50 tys. zł¹³⁵, w dniu 9 grudnia 2025 r. odstąpiono od realizacji zadania „Opracowanie dokumentacji projektowej dotyczącej przebudowy i modernizacji systemu grzewczego” w związku z unieważnieniem postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na skutek nie dopełnienia obowiązków przez oferenta do dnia 24 listopada 2025 r. – zaplanowana niewykorzystana kwota zadania to 270 tys. zł. Ponadto kwoty wydatków związanych z późniejszym niż planowano zatrudnieniem pracowników powinny być znane na etapie planowania wydatków na grudzień 2025 r. a nie jedynie limitem finansowania w ramach bieżących potrzeb.

(akta kontroli str. 302–305 folder JW, 992-999, 1067-1086, 1179-1190, 1363-1369)

2. Na zasadach określonych w zarządzeniu nr 15 Dyrektora Generalnego z dnia 8 października 2025 r. Ministerstwo Energii przekazało dwa samochody służbowe do użytku służbowego i prywatnego trzem pracownikom, przyznając ryczałt na pokrycie kosztów używania tych samochodów, w sposób analogiczny jak dla samochodów prywatnych wykorzystywanych służbowo. Dla jednego pojazdu przyznano dwa ryczały w pełnej wysokości¹³⁶. Pomimo przyznanych ryczałtów niektóre koszty eksploatacji tego pojazdu opłacane były przy użyciu karty flotowej Ministerstwa (np. koszty paliwa w kwocie 1075,32 zł), a uregulowania wewnętrzne nie wskazywały zasad rozliczania kosztów w przypadkach ich sfinansowania różnych źródeł. Ponadto NIK ustaliła, że w okresie październik-grudzień, trzynastokrotnie tankowano pojazdy opłacając kartą flotową (łącznie na 3220,41 zł) bez podania, których samochodów dotyczyły te koszty.

W ocenie NIK powyższe działania były niegospodarne, a sposób przyznawania i rozliczania ryczałtów był nierzetelny.

W dniu 9 października 2025 r. Dyrektorowi Biura Ministra¹³⁷ oraz w dniu 10 października 2025 r. Dyrektorowi Departamentu Komunikacji¹³⁸ i jego Zastępcy¹³⁹ powierzono samochody służbowe do wykorzystywania do celów służbowych i prywatnych, na podstawie umów powierzenia. W zakresie pokrywania bieżących kosztów eksploatacyjnych, powyższe umowy odsyłały do postanowień Zarządzenia nr 15 Dyrektora Generalnego ME. Przyznano odrębnie dla każdej z ww. osób ryczały na pokrycie kosztów eksploatacji ww. pojazdów w wysokości 805 zł (limit 700km x 1,15 zł) na miesiąc. Wysokość ryczałtu ustalono na zasadach takich, jak dla pracowników wykorzystujących samochody prywatne do celów służbowych. Zgodnie z Zarządzeniem nr 15 powyższe ryczały były przeznaczone na pokrycie kosztów eksploatacji samochodów służbowych,

¹³³ Pismo Dyrektora BDG z dnia 3 marca 2025 r. stanowiące załącznik do pisma znak DKN-ZN.092.1.2026.AKK z dnia 4 marca 2025 r.

¹³⁴ Decyzja MF/FG4.4143.3.31.2025.MF.567 z dnia 26 lutego 2025 r.

¹³⁵ Protokół odbioru końcowego został sporządzony w dniu 8 grudnia 2025 r.

¹³⁶ 11 Jeden pracownik przypisany do części 47 a drugi do części 48.

¹³⁷ Koszty ponoszone w części 48.

¹³⁸ J.w.

¹³⁹ Koszty ponoszone w części 47.

związanych z realizacją celów służbowych. Według wyjaśnień ME¹⁴⁰ „Przez koszty eksploatacji¹⁴¹ należy rozumieć przede wszystkim paliwo (...) a także inne uzasadnione koszty, w szczególności odpowiednie płyny, np. płyn do spryskiwaczy lub olej do silnika”. Następnie, w piśmie z dnia 19 marca 2026 r.¹⁴² Dyrektora BDG, dodatkowo wyjaśniono, że „mogą wystąpić sytuacje, w których pracownik ten w wyniku różnych obiektywnych okoliczności może być zmuszony do samodzielnego zakupu np. jakiegoś płynu eksploatacyjnego, który został zużyty w wyniku podróży służbowej”. Natomiast w wyjaśnieniach z dnia 25 marca 2026 r.¹⁴³ Zastępcy Dyrektora BDG, wskazała odmiennie, że „Ryczałt pełni funkcję zryczałtowanego ekwiwalentu pokrywającego koszty pozostawiania w gotowości do użycia pojazdu służbowego (w tym m.in. dostępność w godzinach pracy, możliwość wyjazdu na wezwanie), a nie wyłącznie koszty faktycznie przejechanych kilometrów”.

ME z tytułu powyższych ryczałtów wydatkowało kwotę 6623,23 zł (koszt 4281,41 zł dla pojazdu Skoda Octavia (WP 5966R), koszt 2341,82 zł dla pojazdu Skoda Kodiaq (WP 4518R), z czego kwota 76,77 zł w trakcie kontroli NIK została zwrócona przez pracownika, jako kwota nienależnie pobrana. Dodatkowo w grudniu 2025 r. ME poniosło koszty w wysokości 1112,31 zł związane z zakupem paliwa i płynu do spryskiwaczy dla pojazdu WP 5966R.

Ponadto ME wypłaciło w ramach rozliczania delegacji krajowych kwotę ryczałtu w wysokości 2679,5 zł z tytułu przejazdów realizowanych pojazdami służbowymi.

Nie wnosząc uwag do limitu kilometrów wskazanym w Zarządzeniu nr 15, NIK wskazuje, że stawka za kilometr została ustalona na zawyżonym poziomie, biorąc pod uwagę, że w przypadku samochodów prywatnych stawka ta pokrywa poza kosztami paliwa i płynów eksploatacyjnych, również koszty utraty wartości pojazdów oraz napraw związanych z przejazdami służbowymi. NIK nie podziela stanowiska ME, że ryczałt pełnił ekwiwalent pokrywający koszty pozostawiania w gotowości do użycia pojazdu służbowego, biorąc pod uwagę, że zgodnie z wyjaśnieniem¹⁴⁴ ME z dnia 25 marca 2026 r. „Stawka ryczałtu za 1 km w wysokości 1,15 zł, ustalona w zarządzeniu nr 15 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Energii z dnia 8 października 2025 r., odpowiada stawce przewidzianej w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz sposobu dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy¹⁴⁵ – dla pojazdów o pojemności silnika powyżej 900 cm³”. NIK nie podziela stanowiska ME, w sprawie przyznania dwóch ryczałtów w pełnej wysokości do jednego pojazdu, tj.: „Każdy z uprawnionych pozostał w dyspozycji służbowej w zakresie korzystania z pojazdu w przypisanym mu czasie, co stanowi pełną podstawę do wypłaty ryczałtu w pełnej wysokości. Wypłata ryczałtów obu uprawnionym była zatem zgodna z postanowieniami zarządzenia nr 15 i nie stanowiła naruszenia zasad gospodarki finansowej”¹⁴⁶. NIK nie podziela również stanowiska ME, w sprawie przyznania ryczałtu w pełnej wysokości za miesiąc październik 2025 r., mimo iż pojazd został powierzony od dnia 9 października 2025 r., zgodnie z którym:

¹⁴⁰ Pismo z dnia 27 lutego 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.AKK.

¹⁴¹ Pokrywane przez pracowników, którym powierzono samochody służbowe w ramach przyznanego ryczałtu.

¹⁴² Protokół z przyjęcia ustnych wyjaśnień z dnia 19 marca 2026 r.

¹⁴³ Pismo z dnia 25 marca 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.KB (odpowiedź na pismo KRG.4120.1.3.2026_JW12).

¹⁴⁴ Pismo z dnia 25 marca 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.KB (odpowiedź na pismo KRG.4120.1.3.2026_JW11).

¹⁴⁵ Dz. U. z 2002 r. Nr 27, poz. 271, ze zm.

¹⁴⁶ Pismo z dnia 25 marca 2026 r. znak DKN-ZN.092.1.2026.KB (odpowiedź na pismo KRG.4120.1.3.2026_JW12).

„Umowa nr 202/ME/2025 została zawarta i pojazd WP 4518R przekazany w dniu 9 października 2025 r. Ryczałt za październik 2025 r. został wypłacony w pełnej wysokości. Zarządzenie nr 15 nie zawiera przepisu nakazującego proporcjonalne pomniejszenie ryczałtu w miesiącu zawarcia umowy. Wobec braku odmiennego uregulowania, ryczałt za miesiąc, w którym nastąpiło powierzenie pojazdu, przysługuje w pełnej wysokości, zgodnie z zasadą, że uprawnienie do ryczałtu powstaje z dniem zawarcia umowy. Wypłata ryczałtu za cały październik 2025 r. była zatem prawidłowa”¹⁴⁷.

NIK stwierdza, że traktowanie ryczałtu, jako ekwiwalentu za gotowość pracownika do użycia pojazdu służbowego, stoi w sprzeczności z celem tego ryczałtu zdefiniowanym w par. 6 ust. 3 Zarządzenia nr 15, czyli na pokrycie kosztów bieżącej eksploatacji samochodów służbowych.

Pracownicy, którym powierzano powyższe pojazdy w sposób niezgodny z wymogami Zarządzenia nr 15 par. 6 ust. 4 i 5, wypełniali oświadczenie, które uprawniały do wypłaty powyższych ryczałtów. W październiku 2025 r. Dyrektor Biura Ministra w przedstawionym do rozliczenia oświadczeniu, nie pomniejszyła kwoty ryczałtu o sześć dni, tj. kwotę 219,54 zł (ze względu na podpisanie umowy w trakcie miesiąca, tj. 9 października 2025 r. W listopadzie 2025 r. Zastępca Dyrektora Departamentu Komunikacji nie pomniejszył kwoty ryczałtu o trzy dni, tj. o kwotę 109,77 zł (trzy dni nieobecności w pracy). Takie działania NIK ocenia jako nierzetelne. W trakcie kontroli NIK, Zastępca Dyrektora Departamentu Komunikacji ME dokonał zwrotu nienależnie pobranej (z uwagi na trzydniową nieobecność) kwoty 76,77 zł, pozostała kwota 33 zł stanowiła zaliczkę na podatek dochodowy od ryczałtu.

Zdaniem NIK, niegospodarnym było również rozliczanie kosztów używania samochodów służbowych na zasadzie ryczałtu w przypadku delegacji krajowych, z zastosowaniem stawki w wysokości równej 1,15 zł za kilometr. W takim przypadku, stawka dotyczyła samochodów prywatnych, a jej wysokość miała pozwolić na pokrycie, poza kosztami paliwa i płynów eksploatacyjnych, również koszty utraty wartości pojazdów oraz napraw związanych z przejazdami służbowymi. Z tego tytułu ME wypłaciło Dyrektorowi Departamentu Komunikacji kwotę 733,7 zł, a Zastępcy Dyrektora Departamentu Komunikacji kwotę 1522,6 zł.

(akta kontroli str. 302–305 folder JW, 966–967 folder JW, 1000-1005, 1007-1030, 1057-1066, 1170-1178, 1191-1245, 1258-1360)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2025 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie wydatków finansowanych z części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi. Kontrola wybranych wydatków bieżących oraz wydatków majątkowych wykazała, że środki wydatkowano z zachowaniem zasad określonych w art. 44 ust. 3 ufp, za wyjątkiem części kosztów użytkowania samochodów służbowych. Zapewniono udzielanie zamówień publicznych z zachowaniem zasad określonych w ustawie Pzp oraz regulacjach wewnętrznych. Dysponent wywiązywał się z obowiązku nadzoru i kontroli wykonania budżetu części 48. NIK wskazuje jednak, że terminy przekazania przez Ministra Energii środków dokapitalizowania PGG S.A. na pokrycie dopłat do redukcji zdolności produkcyjnych zakładów górniczych nie były dostosowane do bieżących potrzeb tych zakładów.

¹⁴⁷ J.w.

Zakres stwierdzonych nieprawidłowości, z uwagi na poziom ich istotności, nie wpłynął na sformułowaną ocenę wydatkowania środków budżetowych w części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi.

4. Sprawozdawczość

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych sprawozdań za 2025 r. przez dysponenta części 48 - Gospodarka surowcami energetycznymi:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2025 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania zostały sporządzone przez dysponenta części 48 na podstawie ewidencji księgowej, a dane ujęte w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z tej ewidencji. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 111-122, 221-271)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe i w zakresie operacji finansowych.

V. Uwagi i wnioski

Wnioski

1. Zweryfikowanie wprowadzonych w Ministerstwie Energii wewnętrznych regulacji w zakresie nieodpłatnego powierzania pracownikom samochodów służbowych oraz wprowadzenie zmian zapewniających racjonalne i gospodarne ponoszenie wydatków związanych z ich użytkowaniem, poprzez jednoznaczne określenie w umowach praw i obowiązków osób użytkujących samochody służbowe.
2. Dokonywanie blokady środków budżetowych niezwłocznie po uzyskaniu informacji o braku możliwości ich wydatkowania oraz zobowiązanie komórek organizacyjnych Ministerstwa realizujących wydatki, do niezwłocznego informowania o takich sytuacjach.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁴⁸ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych i wykorzystania uwag oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. Zgodnie z art. 98 ustawy o NIK, kto nie informuje bądź niezgodnie z prawdą informuje o wykonaniu wniosków pokontrolnych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2026 r.

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
/-/ Sylwiusz Królak

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:
Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rozwoju i Gospodarki
p.o. Dyrektora
Dominika Manicka
/-/

¹⁴⁸ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres do doręczeń elektronicznych NIK, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1045, ze zm.). w przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie, w miarę możliwości, skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy jednostki kontrolnej NIK przeprowadzającej postępowanie kontrolne.